

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - उपानुवाक्याभिधानं

Contents

1	TS 5.6.1.1	5
2	TS 5.6.1.2	6
3	TS 5.6.1.3	7
4	TS 5.6.1.4	8
5	TS 5.6.2.1	9
6	TS 5.6.2.2	10
7	TS 5.6.2.3	10
8	TS 5.6.2.4	11
9	TS 5.6.2.5	12
10	TS 5.6.2.6	13
11	TS 5.6.3.1	14
12	TS 5.6.3.2	15
13	TS 5.6.3.3	16

14	TS 5.6.3.4	16
15	TS 5.6.4.1	17
16	TS 5.6.4.2	18
17	TS 5.6.4.3	19
18	TS 5.6.4.4	20
19	TS 5.6.4.5	21
20	TS 5.6.5.1	21
21	TS 5.6.5.2	22
22	TS 5.6.5.3	23
23	TS 5.6.6.1	24
24	TS 5.6.6.2	25
25	TS 5.6.6.3	26
26	TS 5.6.6.4	27
27	TS 5.6.7.1	28

28	TS 5.6.7.2	29
29	TS 5.6.7.3	30
30	TS 5.6.8.1	31
31	TS 5.6.8.2	32
32	TS 5.6.8.3	33
33	TS 5.6.8.4	34
34	TS 5.6.8.5	34
35	TS 5.6.8.6	35
36	TS 5.6.9.1	36
37	TS 5.6.9.2	37
38	TS 5.6.9.3	38
39	TS 5.6.10.1	39
40	TS 5.6.10.2	40
41	TS 5.6.10.3	41

42	TS 5.6.11.1	42
43	TS 5.6.12.1	43
44	TS 5.6.13.1	43
45	TS 5.6.14.1	44
46	TS 5.6.15.1	45
47	TS 5.6.16.1	46
48	TS 5.6.17.1	47
49	TS 5.6.18.1	47
50	TS 5.6.19.1	48
51	TS 5.6.20.1	49
52	TS 5.6.21.1	49
53	TS 5.6.22.1	50
54	TS 5.6.23.1	51

1 TS 5.6.1.1

TS 5.6.1.1

Samhita Paata

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः । अग्निं॑ या गर्भं॑ दधिरे विरूपास्ता
 न आपः शस् स्योना भवन्तु ॥ यासां॑ राजा वरुणो याति मद्ध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां
 । मधुश्चुतः शुचयो याः पावकास्ता न आपः शस् स्योना भवन्तु ॥ यासां॑ देवा दिवि कृण्वन्ति
 भक्षं॑ या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति । याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति - []

Pada Paata

हिरण्यवर्णा इति हिरण्य - वर्णाः । शुचयः । पावकाः । यासु । जातः । कश्यपः । यासु ।
 इन्द्रः ॥ अग्निम् । याः । गर्भम् । दधिरे । विरूपा इति वि - रूपाः । ताः । नः । आपः
 । शम् । स्योनाः । भवन्तु ॥ यासाम् । राजा । वरुणः । याति । मद्ध्ये । सत्यानृते इति
 सत्य - अनृते । अवपश्यन्नित्यव - पश्यन् । जनानाम् ॥ मधुश्चुत इति मधु - चुतः । शुचयः
 । याः । पावकाः । ताः । नः । आपः । शम् । स्योनाः । भवन्तु ॥ यासाम् । देवाः
 । दिवि । कृण्वन्ति । भक्षम् । याः । अन्तरिक्षे । बहुधेति बहु - धा । भवन्ति ॥ याः ।
 पृथिवीम् । पयसा । उन्दन्ति ।

2 TS 5.6.1.2

TS 5.6.1.2

Samhita Paata

शुक्रास्ता न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ शिवेन मा चक्षुषा पश्यताऽऽपः शिवया तनुवोपे
स्पृशत त्वचं मे । सर्वाः अग्नीः रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो बलमोजो नि धत्त ॥ यददः सं
प्रयतीरहा वनदताहते । तस्मादा नद्यो नाम स्थ ता वो नामानि सिन्धवः ॥ यत् प्रेषिता वरुणेन
ताः शीभः समवल्गत ।

Pada Paata

शुक्राः । ताः । नः । आपः । शम् । स्योनाः । भवन्तु ॥ शिवेन । मा । चक्षुषा ।
पश्यत । आपः । शिवया । तनुवा । उपेति । स्पृशत । त्वचम् । मे ॥ सर्वान् । अग्नीन्
। अप्सुषद इत्यप्सु - सदः । हुवे । वः । मयि । वर्चः । बलम् । ओजः । नीति । धत्त
॥ यत् । अदः । सप्रयतीरिति सं - प्रयतीः । अहौ । अनदत । हते ॥ तस्मात् । एति ।
नद्यः । नाम । स्थ । ता । वः । नामानि । सिन्धवः ॥ यत् । प्रेषिता इति प्र - इषिताः
। वरुणेन । ताः । शीभम् । समवल्गतेति सं - अवल्गत ॥

3 TS 5.6.1.3

TS 5.6.1.3

Samhita Paata

तदा॑मो-दिन्द्रो॑ वो य॒ती-स्तस्मा॑-दापो॑ अ॒नु स्थ॑न ॥ अ॒प॒का॒मः॑ स्य॒न्द॑मा॒ना अ॒वी॒वर॑त वो हि॒कं॑
। इन्द्रो॑ वः शक्ति॑भि दे॒वी-स्तस्मा॑द्-वा॒र्णाम॑ वो हि॒तं ॥ ए॒को दे॒वो अ॒प्य॑तिष्ठ॒थ स्य॒न्द॑मा॒ना यथा॑ व॒शं
। उ॒दा॒निषु॑-म॒हीरि॑ति॒ तस्मा॑-दु॒दुक्-मु॑च्यते ॥ आ॒पो भ॒द्रा घृ॒तमि॑दाप॒ आसु॑र॒ग्री-षोमौ॑ बिभ्र॒त्याप॑ इत्
ताः । ती॒व्रो रसो॑ मधु॒पृचा॑ - []

Pada Paata

तत् । आ॒मोत् । इन्द्रः॑ । वः । य॒तीः । तस्मा॑त् । आ॒पः । अ॒न्वि॑ति । स्थ॒न ॥
अ॒प॒का॒ममि॑त्य॒प - का॒मम् । स्य॒न्द॑मा॒नाः । अ॒वी॒वर॑त । वः । हि॒कम् ॥ इन्द्रः॑ । वः ।
शक्ति॑भि॒रिति॒ शक्ति॑-भिः । दे॒वीः । तस्मा॑त् । वाः । ना॒म । वः । हि॒तम् ॥ ए॒कः । दे॒वः
। अ॒पी॑ति । अ॒ति॒ष्ठत् । स्य॒न्द॑मा॒नाः । य॒था॒व॒शमि॑ति॒ यथा॑ - व॒शम् ॥ उ॒दि॑ति । आ॒निषुः॑ ।
म॒हीः । इति॑ । तस्मा॑त् । उ॒दुक् । उ॒च्य॑ते ॥ आ॒पः । भ॒द्राः । घृ॒तम् । इत् । आ॒पः
। आ॒सुः । अ॒ग्री॒षोम॑वि॒त्य॒ग्री - सोमौ॑ । बिभ्र॒ति । आ॒पः । इत् । ताः ॥ ती॒व्रः । रसः॑ ।
मधु॒पृचा॑मि॒ति मधु॒पृचा॑म् ।

4 TS 5.6.1.4

TS 5.6.1.4

Samhita Paata

-मरं॒गुम॑ आ मा॑ प्रा॒णेन॑ स॒ह वर्च॑सा ग॒न् ॥ आदि॑त् प॒श्याम्यु॑त वा॑ शृ॒णोम्या॑ मा॒ घोषो॑ गच्छति॒
वाङ्॑ आसां । मन्ये॑ भेजा॒नो अ॒मृत॑स्य॒ तर्हि॑ हि॒रंण्यव॑र्णा अ॒तृपं॑ य॒दा वः॑ ॥ आपो॑ हि॒ ष्ठा म॑यो
भुव॑स्ता न॒ ऊर्जे॑ द॒धात॑न । म॒हे रणा॑य॒ चक्ष॑से ॥ यो वः॑ शि॒वत॑मो॒ रस॑स्तस्य॒ भाज॑यते॒ह नः॑
। उ॒श॒तीरि॑व मा॒तरः॑ () ॥ तस्मा॑ अरं॒ गमा॑म वो॒ यस्य॑ क्षया॒य जि॒न्वथ॑ । आपो॑ ज॒नय॑था च नः ॥

Pada Paata

अ॒र॒ङ्गुम॑ इत्य॒रं - गु॒मः । एति॑ । मा॒ । प्रा॒णेनेति॑ प्र - अ॒नेन॑ । स॒ह । वर्च॑सा । ग॒न् ॥ आत्
। इत् । प॒श्यामि॑ । उ॒त । वा॒ । शृ॒णोमि॑ । एति॑ । मा॒ । घोषः॑ । ग॒च्छति॑ । वाक् । नः॑
। आ॒साम् ॥ मन्ये॑ । भेजा॒नः । अ॒मृत॑स्य । तर्हि॑ । हि॒रंण्यव॑र्णा इति॑ हि॒रंण्य॑ - वर्णाः ।
अ॒तृप॑म् । य॒दा । वः॑ ॥ आपः॑ । हि । स्थ । म॒योभुव॑ इति॑ मयः - भुवः॑ । ताः । नः॑ ।
ऊ॒र्जे । द॒धात॑न् ॥ म॒हे । रणा॑य । चक्ष॑से ॥ यः । वः॑ । शि॒वत॑म् इति॑ शि॒व - त॒मः ।
रसः॑ । तस्य॑ । भा॒जय॑त् । इ॒ह । नः॑ ॥ उ॒श॒तीः । इ॒व । मा॒तरः॑ () ॥ तस्मै॑ । अरं॑म्
। गु॒मा॒म् । वः॑ । यस्य॑ । क्षया॒य । जि॒न्वथ॑ ॥ आपः॑ । ज॒नय॑थ । च॒ । नः॑ ॥ दि॒वि ।
श्रय॑स्व । अ॒न्तरि॑क्षे । य॒तस्व॑ । पृ॒थि॒व्या । समि॑ति । भ॒व । ब्र॒ह्मव॑र्चसमि॑ति ब्रह्म - वर्च॑सम्
। अ॒सि । ब्र॒ह्मव॑र्चसायेति॑ ब्रह्म - वर्च॑साय॒ । त्वा॒ ॥

5 TS 5.6.2.1

TS 5.6.2.1

Samhita Paata

अ॒पां ग्रहा॑न् गृ॒ह्णात्ये॑तद्वाव रा॒ज॒सूयं॑ यदे॒ते ग्रहाः॑ स॒वो ऽग्नि॑र्वरुणस॒वो रा॒ज॒सूयं॑-म॒ग्नि॒स॒व-श्चित्य॑स्ताभ्या॑-
मे॒व सू॒य॒तेऽथो॑ उ॒भावे॑व लो॒काव॑भि ज॒यति॑ यश्च॑ रा॒ज॒सूये॑नेजा॒नस्य॑ यश्चो॑ऽग्नि॒चित् आपो॑ भ॒वन्त्यापो॑ वा
अ॒ग्नेर्भ्रातृ॑व्या यदु॒पो ऽग्नेर॑धस्ता॒दुप॑ दधा॒ति भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्यै भव॑त्या॒त्मना॑ परा॑ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भ॒वत्य॑मृतं
- []

Pada Paata

अ॒पाम् । ग्रहा॑न् । गृ॒ह्णाति॑ । ए॒तत् । वाव॑ । रा॒ज॒सूय॑मिति॑ राज - सू॒यम् । यत् । ए॒ते
। ग्रहाः॑ । स॒वः । अ॒ग्निः । व॒रुण॑स॒व इति॑ वरुण - स॒वः । रा॒ज॒सूय॑मिति॑ राज - सू॒यम्
। अ॒ग्नि॒स॒व इत्य॑ग्नि - स॒वः । चि॒त्यः । ताभ्या॑म् । ए॒व । सू॒य॒ते । अथो॑ इति॑ । उ॒भौ ।
ए॒व । लो॒कौ । अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ । यः । च॒ । रा॒ज॒सूये॑नेति॑ राज - सू॒येन॑ । ई॒जा॒नस्य॑
। यः । च॒ । अ॒ग्नि॒चित् इत्य॑ग्नि-चितः । आपः॑ । भ॒वन्ति॑ । आपः॑ । वै । अ॒ग्नेः ।
भ्रातृ॑व्याः । यत् । अ॒पः । अ॒ग्नेः । अ॒धस्ता॑त् । उ॒प॒दधा॑तीत्यु॒प - दधा॑ति । भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्या
इति॑ भ्रातृ॑व्य - अ॒भिभू॒त्यै । भव॑ति । आ॒त्मना॑ । परेति॑ । अ॒स्य॒ । भ्रातृ॑व्यः । भ॒वति॑ । अ॒मृत॑म् ।

6 TS 5.6.2.2

TS 5.6.2.2

Samhita Paata

ॐवा आप॑स्तस्मा॑-दुद्भिर॑व॑तान्त॑-म॒भि षिञ्च॑न्ति॒ नाऽऽ*र्ति॑माच्छ॑ति॒ सर्व॑मायु॑रेति॒ यस्यै॑ता उ॑पधी॒यन्ते॒ य
उ॑ चैना॒ एवं वेदा॑न्नं॒ वा आपः॑ प॒शव॑ आपोऽन्नं॑ प॒शवोऽन्ना॑दः प॒शुमान् भ॑वति॒ यस्यै॑ता उ॑पधी॒यन्ते॒ य
उ॑ चैना॒ एवं वेदु॑ द्वा॒दश॑ भवन्ति॒ द्वा॒दश॑ मासाः॑ स॒व॒त्स॒रः स॒व॒त्स॒रेणै॑वास्मा॒ - []

Pada Paata

वै । आपः । तस्मात् । अ॒द्भिरि॑त्य॒त्-भिः । अ॒व॑तान्त॒मित्य॑व॒-ता॒न्तम् । अ॒भी॑ति॒ । सिञ्च॑न्ति ।
न । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छ॑ति॒ । सर्व॑म् । आ॒युः । ए॒ति॑ । य॒स्य॑ । ए॒ताः । उ॒प॒धी॒यन्त॑ इत्यु॑प
- धी॒यन्ते॑ । यः । उ॒ । च॒ । ए॒नाः । ए॒वम् । वेद॑ । अ॒न्नम् । वै । आपः । प॒शवः॑ । आपः
। अ॒न्नम् । प॒शवः॑ । अ॒न्ना॑द इत्य॑न्न - अ॒दः । प॒शुमा॑निति॒ पशु॑ - मान् । भ॒वति॑ । य॒स्य॑ ।
ए॒ताः । उ॒प॒धी॒यन्त॑ इत्यु॑प॒-धी॒यन्ते॑ । यः । उ॒ । च॒ । ए॒नाः । ए॒वम् । वेद॑ । द्वा॒दश॑ । भ॒वन्ति॑
। द्वा॒दश॑ । मासाः॑ । स॒व॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः । स॒व॒त्स॒रेणेति॑ सं - व॒त्स॒रेण॑ । ए॒व । अ॒स्मै ।

7 TS 5.6.2.3

TS 5.6.2.3

Samhita Paata

अन्नमव॑ रुन्धे॒ पात्रा॑णि भवन्ति॒ पात्रे॑ वा अन्नम॑द्यते॒ सयोन्ये॑वा॒न्नमव॑ रुन्ध॒ आ द्वा॑द॒शात् पुरु॑षा॒दन्न-
म॒त्त्यथो॑ पात्रा॒न्न छि॑द्यते॒ यस्यै॑ता उ॒पधी॑यन्ते॒ य उ॑ चैना॒ एवं वेद॑ कु॒भाश्च॑ कु॒भीश्च॑ मिथु॒नानि॑ भवन्ति
मिथु॒नस्य॑ प्रजा॑त्यै प्र प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्मिथु॒नैर्जा॑यते॒ यस्यै॑ता उ॒पधी॑यन्ते॒ य उ॑ - []

Pada Paata

अन्न॑म् । अवे॑ति । रुन्धे॒ । पात्रा॑णि । भव॑न्ति । पात्रे॑ । वै । अन्न॑म् । अ॒द्यते॑ । सयो॑नीति
स - यो॒नि । ए॒व । अन्न॑म् । अवे॑ति । रुन्धे॒ । एति॑ । द्वा॒द॒शात् । पुरु॑षात् । अन्न॑म् । अ॒त्ति
। अथो॑ इति॑ । पात्रा॑त् । न । छि॑द्यते । यस्य॑ । ए॒ताः । उ॒पधी॑यन्त॒ इत्यु॑प॒धीयन्ते॑ । यः
। उ॒ । च॒ । ए॒नाः । ए॒वम् । वेद॑ । कु॒भाः । च॒ । कु॒भीः । च॒ । मिथु॑नानि॑ । भव॑न्ति ।
मिथु॑नस्य॑ । प्रजा॑त्या॒ इति॑ प्र - जा॒त्यै । प्रेति॑ । प्र॒जयेति॑ प्र - जया॑ । प॒शुभिरिति॑ प॒शु - भिः ।
मिथु॑नैः । जा॒यते॑ । यस्य॑ । ए॒ताः । उ॒पधी॑यन्त॒ इत्यु॑प - धी॒यन्ते॑ । यः । उ॒ ।

8 TS 5.6.2.4

TS 5.6.2.4

Samhita Paata

चैना॒ एवं वेद॑ शु॒ग्वा अ॒ग्निः सोऽ॒द्भ्यु॑ यज॑मानं प्र॒जाः शु॒चाऽर्प॑यति॒ यदु॑प उ॒प॒दधा॑ति॒ शुच॑मे॒वास्य॑
शम॑यति॒ नाऽऽ*र्ति॑माच्छ॑त्यद्भ्यु॒र्न यज॑मानः॒ शाम्य॑न्ति प्र॒जा यत्रै॑ता उ॒पधी॑यन्ते॒ ऽपां वा॑ ए॒तानि॑
हृद॑यानि॒ यदे॑ता आ॒पो यदे॑ता अ॒प उ॒प॒दधा॑ति॒ दि॒व्याभि॑रे॒वैनाः॑ सः सृ॑जति॒ वर॑षु॒कः प॒र्जन्यो॑ - []

Pada Paata

च । ए॒नाः । ए॒वम् । वे॒दं । शु॒क् । वै । अ॒ग्निः । सः । अ॒द्भ्यु॒म् । य॒ज॑मानम् ।
 प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । शु॒चा । अ॒र्प॒य॒ति॒ । यत् । अ॒पः । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - द॒धा॒ति॒ ।
 शु॒च॑म् । ए॒व । अ॒स्य॒ । श॒म॒य॒ति॒ । न । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति॒ । ऋ॒च्छ॒ति॒ । अ॒द्भ्यु॒ः । न ।
 य॒ज॑मानः । शा॒म्य॑न्ति । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । य॒त्र । ए॒ताः । उ॒प॒धी॒यन्त॑ इत्यु॑प - धी॒यन्त॑
 । अ॒पाम् । वै । ए॒तानि॑ । हृ॒द॒या॒नि॒ । यत् । ए॒ताः । आ॒पः । यत् । ए॒ताः । अ॒पः ।
 उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - द॒धा॒ति॒ । दि॒व्या॒भिः । ए॒व । ए॒नाः । स॒मि॒ति॒ । सृ॒ज॒ति॒ । व॒र॒षु॒कः । प॒र्जन्यः॑ ।

9 TS 5.6.2.5**TS 5.6.2.5****Samhita Paata**

भवति॑ यो वा ए॒तासा॑मा॒य॒त॑नं कृ॒प्ति॑ वे॒दाऽऽ*य॑त॑नवान् भवति॑ क॒ल्प॑ते ऽस्मा अनु॒सी॒तमु॑प॑ द॒धा॒त्ये॒तद्वा
 आ॑सा॒मा॒य॒त॑नमे॒षा कृ॒प्ति॑र्य॒ एवं वे॒दाऽऽ*य॑त॑नवान् भवति॑ क॒ल्प॑तेऽस्मै द्वा॒द्वंम॑न्या उ॒प॑ द॒धा॒ति॒ च॒त॑स्रो
 म॒द्ध्ये॒ धृ॒त्या॒ अ॒न्नं वा॑ इष्ट॑का ए॒तत् ख॒लु वै सा॒क्षाद॑न्नं॒ यदेष॑ च॒रु॒र्यदे॑तं च॒रुमु॑प॑ द॒धा॒ति॒ सा॒क्षा - []

Pada Paata

भ॒व॒ति॒ । यः । वै । ए॒तासा॑म् । आ॒य॒त॑न॒मित्या॑ - य॒त॑नम् । कृ॒प्ति॑म् । वे॒दं । आ॒य॒त॑न॒वानि॒त्या॒य॒त॑न
 - वा॒न् । भ॒व॒ति॒ । क॒ल्प॑ते । अ॒स्मै । अ॒नु॒सी॒त॒मित्य॑नु - सी॒तम् । उ॒पे॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ । ए॒तत्

। वै । आ॒साम् । आ॒यत॑न॒मित्या॑ - यत॑नम् । ए॒षा । कृ॒त्तिः । यः । ए॒वम् । वेद॑ ।
 आ॒यत॑नवा॒नित्या॑यत॑न - वा॒न् । भ॒व॒ति॒ । क॒ल्प॑ते । अ॒स्मै । द्व॒द्वंमि॑ति॒ द्वं - द्वम् । अ॒न्याः ।
 उ॒पेति॑ । दु॒धा॒ति॒ । च॒त॑स्रः । म॒द्ध्यै॑ । धृ॒त्यै॑ । अ॒न्नम् । वै । इ॒ष्ट॑काः । ए॒तत् । ख॒लु॑ ।
 वै । सा॒क्षादि॑ति॒ स-अ॒क्षात् । अ॒न्नम् । यत् । ए॒षः । च॒रुः । यत् । ए॒तम् । च॒रुम् ।
 उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - द॒धा॑ति । सा॒क्षादि॑ति॒ स - अ॒क्षात् ।

10 TS 5.6.2.6

TS 5.6.2.6

Samhita Paata

दे॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑व॒ रुन्धे॑ म॒द्ध्य॒त उ॒प॑ द॒धा॑ति म॒द्ध्य॒त ए॒वास्मा॑ अ॒न्नं द॒धा॑ति॒ तस्मा॑न् म॒द्ध्य॒तोऽन्न॑म॒द्यते॑
 बा॒र॒ह॒स्प॒त्यो भ॑व॒ति ब्र॒ह्म॒ वै दे॒वानां॑ बृ॒ह॒स्प॒ति-ब्र॑ह्म॒णै॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑व॒ रुन्धे॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम॑सि ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑
 त्वे॒त्याह॑ ते॒ज॒स्वी ब्र॑ह्मव॒र्च॒सी भ॑व॒ति य॒स्यैष॑ उ॒प॒धी॒यते॑ य उ॑ चैनमे॒वं वेद॑ ॥

Pada Paata

ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । म॒द्ध्य॒तः । उ॒पेति॑ । दु॒धा॒ति॒ । म॒द्ध्य॒तः । ए॒व ।
 अ॒स्मै । अ॒न्नम् । दु॒धा॒ति॒ । तस्मा॑त् । म॒द्ध्य॒तः । अ॒न्नम् । अ॒द्य॒ते॑ । बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । भ॑व॒ति॒
 । ब्र॒ह्म॑ । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒ह॒स्प॒तिः । ब्र॒ह्म॑णा । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑
 । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति॒ ब्र॒ह्म - व॑र्च॒सम् । अ॒सि॑ । ब्र॒ह्मव॑र्च॒साये॑ति॒ ब्र॒ह्म - व॑र्च॒साय॑ । त्वा॒ । इति॑ ।
 आ॒ह॒ । ते॒ज॒स्वी । ब्र॑ह्मव॒र्च॒सीति॑ ब्र॒ह्म - व॑र्च॒सी । भ॑व॒ति॒ । य॒स्य॑ । ए॒षः । उ॒प॒धी॒यत॑ इत्यु॑प -
 धी॒यते॑ । यः । उ॒ । च॒ । ए॒नम् । ए॒वम् । वेद॑ ॥

11 TS 5.6.3.1

TS 5.6.3.1

Samhita Paata

भू॒तेष्ट॒का उ॒पं द॒धा॒त्यत्रा॑त्र॒ वै मृ॒त्युर्जा॑यते॒ यत्र॑यत्रै॒व मृ॒त्युर्जा॑यते॒ तत॑ ए॒वैन॒मव॑ यज॒ते तस्मा॑द॒ग्नि॒चि॒त्थ
सर्व॑मायु॒रेति॑ सर्वे॒ ह्यस्य॑ मृ॒त्यवो॑ ऽवै॒ष्टा॒स्तस्मा॑-द॒ग्नि॒चि॒न्ना-भि॑चरि॒त॒वै प्र॒त्यगे॑न-मभि॒चारः॑ स्तृ॒णु॒ते सू॒यते॑
वा ए॒ष यो॑ऽग्निं चि॒नुते॑ दे॒वसु॒वामे॒तानि॑ ह॒वी॒र्षि॑ भव॒न्त्ये॒ताव॑न्तो॒ वै दे॒वाना॑श् सु॒वास्त॑ ए॒वा - []

Pada Paata

भू॒तेष्ट॒का इति॑ भू॒त - इ॒ष्ट॒काः । उ॒पेति॑ । द॒धा॒ति । अ॒त्रात्रे॒त्यत्र॑-अ॒त्र । वै । मृ॒त्युः । जा॒यते॑
। यत्र॑यत्रेति॒ यत्र॑-य॒त्र । ए॒व । मृ॒त्युः । जा॒यते॑ । ततः॑ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒वेति॑ । य॒ज॒ते
। तस्मा॑त् । अ॒ग्नि॒चि॒दित्य॑ग्नि - चि॒त् । सर्व॑म् । आ॒युः । ए॒ति । सर्व॑म् । हि । अ॒स्य ।
मृ॒त्यवः॑ । अ॒वै॒ष्टा इत्य॑व - इ॒ष्टाः । तस्मा॑त् । अ॒ग्नि॒चि॒दित्य॑ग्नि - चि॒त् । न । अ॒भि॒चरि॑त॒वा
इत्य॑भि-च॒रि॒त॒वै । प्र॒त्यक् । ए॒नम् । अ॒भि॒चार॑ इत्य॑भि - चारः॑ । स्तृ॒णु॒ते । सू॒यते॑ । वै ।
ए॒षः । यः । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । दे॒वसु॒वामि॑ति॒ देव॑ - सु॒वाम् । ए॒तानि॑ । ह॒वी॒र्षि॑ । भ॒व॒न्ति
। ए॒ताव॑न्तः । वै । दे॒वाना॑म् । सु॒वाः । ते । ए॒व ।

12 TS 5.6.3.2

TS 5.6.3.2

Samhita Paata

-स्मै॑ स॒वान् प्र यच्छन्ति॑ त ए॒नम् सु॒वन्ते स॒वोऽग्निर्व॑रुणस॒वो रा॑ज॒सूयं ब्र॑ह्मस॒वश्चित्यो॑ दे॒वस्य॑ त्वा
स॒वितुः प्र॑स॒व इत्या॑ह स॒वितृप्र॑सूत ए॒वैनं॑ ब्रह्म॑णा दे॒वता॑भि॒रभि॑ षिञ्च॒त्यन्न॑-स्यान्नस्या॒भि षिञ्च॒त्यन्न॑-
स्यान्नस्या॒-वरु॑द्धयै पुरस्ता॑त् प्र॒त्यञ्च॑म॒भि षिञ्च॑ति पुरस्ता॑द्धि प्र॒तीची॑-न॒मन्न॑म॒द्यते॑ शी॒र॒षतो॑ऽभि षिञ्चति
शी॒र॒षतो॑ ह्यन्न॑म॒द्यत॑ आ मुखा॑द॒न्वव॑सावयति - []

Pada Paata

अ॒स्मै । स॒वान् । प्रेति॑ । य॒च्छन्ति॑ । ते । ए॒नम् । सु॒वन्ते । स॒वः । अ॒ग्निः । व॒रुण॑स॒व
इति॑ वरुण - स॒वः । रा॒ज॒सूय॑मिति॑ राज - सू॒यम् । ब्र॑ह्मस॒व इति॑ ब्रह्म-स॒वः । चि॒त्यः । दे॒वस्य॑
। त्वा । स॒वितुः । प्र॑स॒व इति॑ प्र - स॒वे । इति॑ । आ॒ह । स॒वितृप्र॑सूत इति॑ स॒वितृ-प्र॑सूतः ।
ए॒व । ए॒नम् । ब्रह्म॑णा । दे॒वता॑भिः । अ॒भीति॑ । सिञ्च॑ति । अन्न॑स्यान्न॒स्येत्यन्न॑स्य - अ॒न्नस्य॑ ।
अ॒भीति॑ । सिञ्च॑ति । अन्न॑स्यान्न॒स्येत्यन्न॑स्य - अ॒न्नस्य॑ । अ॒वरु॑द्धया॒ इत्यव॑ - रु॒द्धयै॑ । पुरस्ता॑त्
। प्र॒त्यञ्च॑म् । अ॒भीति॑ । सिञ्च॑ति । पुरस्ता॑त् । हि । प्र॒तीची॑नम् । अन्न॑म् । अ॒द्यते॑ ।
शी॒र॒षतः॑ । अ॒भीति॑ । सिञ्च॑ति । शी॒र॒षतः॑ । हि । अन्न॑म् । अ॒द्यते॑ । एति॑ । मुखा॑त् ।
अ॒न्वव॑सावयतीत्य॑नु - अ॒वसा॑वयति ।

13 TS 5.6.3.3

TS 5.6.3.3

Samhita Paata

मुख॑त ए॒वास्मा॑ अ॒न्नाद्यं॑ द॒धात्य॑ग्रेस्त्वा॒ साम्रा॑ज्येना॒भि षि॑ञ्चामी॒त्याहै॑ष वा अ॒ग्नेः स॒वस्ते॑नै॒वैन॑म॒भि
षि॑ञ्चति॒ बृह॑स्पते॒स्त्वा साम्रा॑ज्येना॒भि षि॑ञ्चामी॒त्याह॑ ब्रह्म॒ वै दे॒वानां॑ बृह॑स्पति॒र्ब्रह्म॑णै॒वैन॑म॒भि षि॑ञ्चतीन्द्र॑स्य
त्वा॒ साम्रा॑ज्येना॒भि षि॑ञ्चा॒मीत्या॑हेन्द्रि॒यमे॒वास्मि॑न्नुप॒रि॑ष्ठाद् द॒धात्ये॑ त - []

Pada Paata

मुख॑तः । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न -अ॒द्यम् । द॒धाति॑ । अ॒ग्नेः । त्वा॒ । साम्रा॑ज्येनेति
सां - रा॒ज्येन॑ । अ॒भीति॑ । सि॒ञ्चामि॑ । इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । स॒वः । तेन॑ ।
ए॒व । ए॒नम् । अ॒भीति॑ । सि॒ञ्चति॑ । बृह॑स्पतेः । त्वा॒ । साम्रा॑ज्येनेति॒ सां-रा॒ज्येन॑ । अ॒भीति॑
। सि॒ञ्चामि॑ । इति॑ । आ॒ह । ब्रह्म॑ । वै । दे॒वाना॑म् । बृह॑स्पतिः । ब्रह्म॑णा । ए॒व । ए॒नम्
। अ॒भीति॑ । सि॒ञ्चति॑ । इन्द्र॑स्य । त्वा॒ । साम्रा॑ज्येनेति॒ सां - रा॒ज्येन॑ । अ॒भीति॑ । सि॒ञ्चामि॑ ।
इति॑ । आ॒ह । इन्द्रि॒यम् । ए॒व । अ॒स्मिन् । उ॒परि॑ष्ठात् । द॒धाति॑ । ए॒तत् ।

14 TS 5.6.3.4

TS 5.6.3.4

Samhita Paata

-द्वै राजसूयस्य रूपं य एवं विद्वानग्निं चिनुत उभावेव लोकावभि जयति यश्च राजसूयेनेजानस्य यश्चाग्निचित इन्द्रस्य सुषुवाणस्य दशधेन्द्रियं वीर्यं पराऽपतत् तद्देवाः सौत्रामण्या समभरन्थ सूयते वा एष योऽग्निं चिनुतेऽग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेतेन्द्रियमेव वीर्यं सभृत्याऽऽत्मन् धत्ते ॥

Pada Paata

वै । राजसूयस्येति राज - सूयस्य । रूपम् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । उभौ । एव । लोकौ । अभीति । जयति । यः । च । राजसूयेनेति राज - सूयेन । ईजानस्य । यः । च । अग्निचित इत्यग्नि - चितः । इन्द्रस्य । सुषुवाणस्य । दशधेति दश - धा । इन्द्रियम् । वीर्यम् । परेति । अपतत् । तत् । देवाः । सौत्रामण्या । समिति । अभरन् । सूयते । वै । एषः । यः । अग्निम् । चिनुते । अग्निम् । चित्वा । सौत्रामण्या । यजेत । इन्द्रियम् । एव । वीर्यम् । सभृत्येति सं - भृत्यं । आत्मन् । धत्ते ॥

15 TS 5.6.4.1

TS 5.6.4.1

Samhita Paata

सजूरब्दोऽयावभिः सजूरूषा अरुणीभिः सजूः सूर्य एतशेन सजोषावश्विना दशसोभिः सजूरग्निर्वैश्वानर इडाभिर्घृतेन स्वाहा सँवथ्सरो वा अब्दो मासा अयावा उषा अरुणी सूर्य एतश इमे अश्विना सँवथ्सरोऽग्निर्वैश्वानरः पशव इडा पशवो घृतं सँवथ्सरं पशवोऽनु प्र जायन्ते सँवथ्सरेणैवास्मै पशून् प्रजनयति दर्भस्तम्बे जुहोति य - []

Pada Paata

स॒जूरि॑ति॒ स - जूः । अ॒ब्दः । अ॒या॒व॒भि॒रि॒त्य॒या॒व - भिः । स॒जूरि॑ति॒ स - जूः । उ॒षाः ।
 अ॒रु॒णी॒भिः । स॒जूरि॑ति॒ स - जूः । सूर्यः । ए॒त॒शे॒न । स॒जोषा॑वि॒ति॒ स - जोषौ । अ॒श्वि॒ना ।
 द॒श॒सो॒भि॒रि॒ति॒ द॒श॒सः - भिः । स॒जूरि॑ति॒ स-जूः । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । इ॒डा॒भिः । घृ॒तेन॑ ।
 स्वाहा॑ । स॒व॒त्स॒र इति॑ सं-व॒त्स॒रः । वै । अ॒ब्दः । मा॒साः । अ॒या॒वाः । उ॒षाः । अ॒रु॒णी ।
 सूर्यः । ए॒त॒शः । इ॒मे इति॑ । अ॒श्वि॒ना । स॒व॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः ।
 प॒श॒वः । इ॒डा । प॒श॒वः । घृ॒तम् । स॒व॒त्स॒रमि॑ति॒ सं - व॒त्स॒रम् । प॒श॒वः । अ॒नु । प्रेति॑ ।
 जा॒य॒न्ते । स॒व॒त्स॒रेणे॑ति॒ सं - व॒त्स॒रेण॑ । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शून् । प्रेति॑ । ज॒न॒य॒ति । दु॒र्भ॒स्त॒बं
 इति॑ दर्भ - स्त॒बे । जु॒होति॑ । यत् ।

16 TS 5.6.4.2**TS 5.6.4.2****Samhita Paata**

-द्वा अ॒स्या अ॒मृतं॑ यद्-वी॒र्यं॑ तद्-दु॒र्भा॒स्तस्मि॑न् जु॒होति॑ प्रै॒व जा॑यते ऽन्ना॒दो भ॑वति॒ यस्यै॒वं जु॒ह्व॑त्ये॒ता
 वै दे॒वता॑ अ॒ग्नेः पु॒रस्ता॑द्वा॒गास्ता॑ ए॒व प्री॑णा॒त्यथो॑ चक्षु॒रेवा॑ग्नेः पु॒रस्ता॑त् प्र॒ति द॑धा॒त्यन॑न्धो भवति॒ य
 एवं॑ वे॒दाऽऽपो॑ वा इ॒दम॑ग्ने॒ सल॑िल॒मासी॑त् स प्र॒जाप॑तिः पुष्कर॒पुर्णे॑ वा॒तो भू॑तो॒ऽले॑लाय॒त् सः - []

Pada Paata

वै । अ॒स्याः । अ॒मृत॑म् । यत् । वी॒र्य॑म् । तत् । दु॒र्भाः । तस्मि॑न् । जु॒होति॑ । प्रेति॑ ।
 ए॒व । जा॒यते॑ । अ॒न्नाद॑ इत्य॑न्न - अ॒दः । भ॒वति॑ । यस्य॑ । ए॒वम् । जु॒हति॑ । ए॒ताः ।
 वै । दे॒वताः॑ । अ॒ग्नेः । पु॒रस्ता॑द्भागा इति॑ पु॒रस्ता॑त् - भा॒गाः । ताः । ए॒व । प्री॒णाति॑ ।
 अथो॑ इति॑ । चक्षुः॑ । ए॒व । अ॒ग्नेः । पु॒रस्ता॑त् । प्रतीति॑ । दु॒धाति॑ । अ॒नन्धः॑ । भ॒वति॑
 । यः । ए॒वम् । वेद॑ । आपः॑ । वै । इ॒दम् । अ॒ग्रे । स॒लिल॑म् । आ॒सीत् । सः ।
 प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । पु॒ष्कर॑प॒र्ण इति॑ पु॒ष्कर॑ - प॒र्णे । वातः॑ । भूतः॑ । अ॒लेला॑यत् । सः ।

17 TS 5.6.4.3

TS 5.6.4.3

Samhita Paata

प्रति॑ष्ठां नाऽवि॑न्दत् स ए॒तदु॑पां कु॒लाय॑मपश्यत् तस्मि॑न् अ॒ग्निम॑चिनुत् तद्वि॒यम॑भवत् ततो॑ वै स प्रत्य॑तिष्ठ॒द्यां
 पु॒रस्ता॑दु॒पा-द॑धात् तच्छि॑रो ऽभ॒वथ॑ सा प्रा॒ची दि॒ग्यां दक्षि॑णत् उ॒पाद॑धाथ स दक्षि॑णः प॒क्षोऽभ॒वथ॑
 सा दक्षि॑णा दि॒ग्यां प॒श्चा-दु॑पाद॑धात् तत् पु॒च्छम॑भवथ सा प्र॒तीची॑ दि॒ग्यामु॑त्तरत् उ॒पाद॑धाथ - []

Pada Paata

प्रति॑ष्ठामिति॑ प्रति - स्था॒म् । न । अ॒वि॒न्दत् । सः । ए॒तत् । अ॒पाम् । कु॒लाय॑म् । अ॒पश्य॑त्
 । तस्मि॑न् । अ॒ग्निम् । अ॒चि॒नुत् । तत् । इ॒यम् । अ॒भव॑त् । ततः॑ । वै । सः । प्रतीति॑ ।
 अ॒तिष्ठ॑त् । याम् । पु॒रस्ता॑त् । उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प - अ॒द॑धात् । तत् । शिरः॑ । अ॒भव॑त् । सा ।

प्राची॑ । दिक् । याम् । दक्षिण॑तः । उ॒पाद॑धादित्युप - अद॑धात् । सः । दक्षि॑णः । प॒क्षः ।
अ॒भ॒वत् । सा । दक्षि॑णा । दिक् । याम् । प॒श्चात् । उ॒पाद॑धादित्युप-अद॑धात् । तत् । पु॒च्छ॑म् ।
अ॒भ॒वत् । सा । प्र॒तीची॑ । दिक् । याम् । उ॒त्तर॑ इत्युत् - त॒रः । उ॒पाद॑धादित्युप - अद॑धात् ।

18 TS 5.6.4.4

TS 5.6.4.4

Samhita Paata

स उत्तरः प॒क्षोऽभ॑वत् सोदी॑ची दि॒ग्यामु॑परि॒ष्टा-दु॒पाद॑धात् तत् पृ॒ष्ठम॑भवत् सोर्द्धा दि॒गियं॑ वा अ॒ग्निः
पञ्चै॑ष्टक॒-स्तस्मा॑द्-यदु॒स्यां खन॑न्त्य॒भीष्ट॑कां तृ॒न्दन्त्य॑भि शर्करा॑ सर्वा॒ वा इ॒यं वयो॑भ्यो नक्तं दृ॒शे
दी॒प्यते॑ तस्मा॑दि॒मां वया॑श्सि नक्तं ना॒द्भ्या॑सते य एवं वि॒द्वान॑ग्निं चि॒नुते॑ प्रत्येव - []

Pada Paata

सः । उत्त॑र इत्युत् - त॒रः । प॒क्षः । अ॒भ॒वत् । सा । उदी॑ची । दिक् । याम् । उ॒परि॑ष्टात्
। उ॒पाद॑धादित्युप - अद॑धात् । तत् । पृ॒ष्ठम् । अ॒भ॒वत् । सा । ऊ॒र्द्ध्वा । दिक् । इ॒यम् ।
वै । अ॒ग्निः । पञ्चै॑ष्टक॒ इति॑ पञ्च-इ॒ष्टकः॑ । तस्मा॑त् । यत् । अ॒स्याम् । खन॑न्ति । अ॒भीति॑
। इ॒ष्टकाम् । तृ॒न्दन्ति॑ । अ॒भीति॑ । शर्करा॑म् । सर्वा॑ । वै । इ॒यम् । वयो॑भ्य इति॑ वयः -
भ्यः । नक्त॑म् । दृ॒शे । दी॒प्यते॑ । तस्मा॑त् । इ॒माम् । वया॑श्सि । नक्त॑म् । न । अधी॑ति ।
आ॒सते॑ । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । प्रती॑ति । ए॒व ।

19 TS 5.6.4.5

TS 5.6.4.5

Samhita Paata

तिष्ठत्यभि दिशो जयत्याग्नेयो वै ब्राह्मणस्तस्माद्-ब्राह्मणाय सर्वासु दिक्ष्वर्द्धुक् स्वामेव तद्-दिशमन्वेत्यपां
वा अग्निः कुलायं तस्मादापोऽग्निं हारुकाः स्वामेव तद्-योनिं प्रविशन्ति ॥

Pada Paata

तिष्ठति । अभीति । दिशः । जयति । आग्नेयः । वै । ब्राह्मणः । तस्मात् । ब्राह्मणाय ।
सर्वासु । दिक्षु । अर्द्धुकम् । स्वाम् । एव । तत् । दिशम् । अन्विति । एति । अपाम् ।
वै । अग्निः । कुलायम् । तस्मात् । आपः । अग्निम् । हारुकाः । स्वाम् । एव । तत् ।
योनिम् । प्रेति । विशन्ति ॥

20 TS 5.6.5.1

TS 5.6.5.1

Samhita Paata

संवत्सरमुख्यं भृत्वा द्वितीये संवत्सरे आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपेद्वैन्द्र-मेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशकपालं
बारहस्पत्यं चरुं वैष्णवं त्रिकपालं तृतीये संवत्सरेऽभिजितां यजेत् यदष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा
गायत्र्याग्नेयं गायत्रं प्रातस्सवनं प्रातस्सवनमेव तेन दाधार गायत्रीं छन्दो यदेकादशकपालो भवत्येकादशाक्षरा

त्रिष्टुगैन्द्रं त्रैष्टुभं माद्वयन्दिनं सवनं माद्वयन्दिनमेव सवनं तेन दाधार त्रिष्टुभं - []

Pada Paata

संवत्सरमिति सं - वत्सरम् । उख्यम् । भृत्वा । द्वितीयै । संवत्सर इति सं - वत्सरे । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा - कपालम् । निरिति । वपेत् । ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । द्वादशकपालमिति द्वादश - कपालम् । बारुहस्पत्यम् । चरुम् । वैष्णवम् । त्रिकपालमिति त्रि - कपालम् । तृतीयै । संवत्सर इति सं - वत्सरे । अभिजितेत्यभि - जिता । यजेत् । यत् । अष्टाकपाल इत्यष्टा - कपालः । भवति । अष्टाक्षरेत्यष्टा - अक्षरा । गायत्री । आग्नेयम् । गायत्रम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः-सवनम् । एव । तेन । दाधार । गायत्रीम् । छन्दः । यत् । एकादशकपाल इत्येकादश - कपालः । भवति । एकादशाक्षरेत्येकादश - अक्षरा । त्रिष्टुक् । ऐन्द्रम् । त्रैष्टुभम् । माद्वयन्दिनम् । सवनम् । माद्वयन्दिनम् । एव । सवनम् । तेन । दाधार । त्रिष्टुभम् ।

21 TS 5.6.5.2

TS 5.6.5.2

Samhita Paata

छन्दो यद्-द्वादशकपालो भवति द्वादशाक्षरा जगती वैश्वदेवं जागतां तृतीयसवनं तृतीयसवनमेव तेन दाधार जगतीं छन्दो यद्-बारुहस्पत्यश्चरुर्भवति ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मैव तेन दाधार यद्-वैष्णवस्त्रिकपालो भवति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञमेव तेन दाधार यत् तृतीयै संवत्सरेऽभिजिता

यज॑तेऽभिजि॑त्यै यथ॑ सँव॒थ्स॒रमु॒ख्यं बि॒भर्ती॑ममे॒व - []

Pada Paata

छन्दः । यत् । द्वा॒द॒शक॒पाल॒ इति॒ द्वा॒द॒श - क॒पालः॑ । भव॑ति । द्वा॒द॒शाक्ष॑रेति॒ द्वा॒द॒शा-अ॒क्षरा॑
 । जग॑ती । वै॒श्वदे॒वमि॑ति॒ वैश्व॑ - दे॒वम् । जाग॑तम् । तृ॒ती॒यस॒वनमि॑ति॒ तृती॒य - स॒वनम् ।
 तृ॒ती॒यस॒वनमि॑ति॒ तृती॒य - स॒वनम् । ए॒व । तेन॑ । दा॒धार॒ । जग॑तीम् । छन्दः । यत् ।
 बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । च॒रुः । भव॑ति । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒ह॒स्प॒तिः । ब्र॒ह्म । ए॒व । तेन॑ ।
 दा॒धार॒ । यत् । वै॒ष्ण॒वः । त्रि॒क॒पाल॒ इति॒ त्रि - क॒पालः॑ । भव॑ति । य॒ज्ञः । वै । वि॒ष्णुः ।
 य॒ज्ञम् । ए॒व । तेन॑ । दा॒धार॒ । यत् । तृ॒ती॒यै । सँव॒थ्स॒र इति॒ सं - व॒थ्स॒रे । अ॒भि॒जि॒तेत्य॑भि -
 जि॒ता । यज॑ते । अ॒भि॒जि॒त्या इत्य॑भि - जि॒त्यै । यत् । सँव॒थ्स॒रमि॑ति॒ सं - व॒थ्स॒रम् । उ॒ख्यम्
 । बि॒भर्ति॑ । इ॒मम् । ए॒व ।

22 TS 5.6.5.3

TS 5.6.5.3

Samhita Paata

तेन॑ लो॒कः स्पृ॑णोति॒ यद् द्वि॒तीये॑ सँव॒थ्स॒रेऽग्निं॑ चि॒नुते॑ ऽन्त॒रि॒क्षमे॒व तेन॑ स्पृ॑णोति॒ यत् तृ॒तीये॑
 सँव॒थ्स॒रे यज॑तेऽमु॒मे॒व तेन॑ लो॒कः स्पृ॑णोत्ये॒तं वै पर॑ आट्णारः॒ क॒क्षीवा॑ः औ॒शि॒जो वी॒तह॑व्यः
 श्राय॑स॒स्त्रस॑द॒स्युः पौरु॑कु॒थ्स्यः प्र॒जाका॑मा अचि॒न्वत् ततो॑ वै ते स॒हस्रं॑ स॒हस्रं॑ पु॒त्रान॑विन्दन्त॒ प्रथ॑ते
 प्र॒जया॑ प॒शुभि॑स्तां मा॒त्रामा॑प्नोति॒ यां तेऽग॑च्छन्॒ य एवं () वि॒द्वाने॒तम॑ग्निं चि॒नुते॑ ॥

Pada Paata

तेन॑ । लोकम् । स्पृणोति॑ । यत् । द्वितीये॑ । सँव॒थ्सुर॑ इति॑ सं - व॒थ्सुरे॑ । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑
 । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒व । तेन॑ । स्पृणोति॑ । यत् । तृतीये॑ । सँव॒थ्सुर॑ इति॑ सं - व॒थ्सुरे॑ ।
 यज॑ते । अ॒मुम् । ए॒व । तेन॑ । लोकम् । स्पृणोति॑ । ए॒तम् । वै । परः॑ । आ॒ट्णारः॑ ।
 क॒क्षीवा॑निति॑ क॒क्षी - वा॒न् । औ॒शिजः॑ । वी॒तह॑व्य इति॑ वी॒त - ह॒व्यः । श्रा॒य॒सः । त्र॒सद॑स्युः
 । पौ॒रुकु॑थ्स्य इति॑ पौ॒रु - कु॑थ्स्यः । प्र॒जाका॑मा इति॑ प्र॒जा-का॑माः । अ॒चि॒न्व॒त॒ । ततः॑ । वै ।
 ते । स॒हस्र॑स॒हस्र॑मिति॑ स॒हस्रं॑ - स॒हस्र॑म् । पु॒त्रान् । अ॒वि॒न्द॒न्त॒ । प्रथ॑ते । प्र॒जये॑ति॑ प्र - जया॑
 । प॒शुभि॑रिति॑ प॒शु-भिः॑ । ताम् । मा॒त्राम् । आ॒प्नो॑ति॑ । याम् । ते । अ॒गच्छ॑न् । यः । ए॒वम्
 () । वि॒द्वान् । ए॒तम् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ॥

23 TS 5.6.6.1**TS 5.6.6.1****Samhita Paata**

प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑चिनुत॒ स क्षुर॑पवि॒र्भूत्वाऽति॑ष्ठत् तं दे॒वा बिभ्य॑न्तो नोपा॑ऽऽ*यन् ते छन्दो॑भिरा॒त्मानं॑
 छादयि॑त्वोपा॑ऽऽ*यन् तच्छ॑न्दसां छन्द॒स्त्वं ब्र॒ह्म वै छन्दा॑सि ब्र॒ह्मण॑ ए॒तद्-रू॒पं यत् कृ॑ष्णाजि॒नं
 का॒र्ष्णा उ॒पान॑ह॒वुषं॑ मुञ्चते छन्दो॑भिरे॒वाऽऽ*त्मानं॑ छादयि॑त्वाऽग्निमु॑षं चरत्या॒त्मनोऽहि॑सायै दे॒वनि॑धिर्वा
 ए॒ष नि धी॑यते यद॒ग्नि - []

Pada Paata

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अग्निम् । अचिनुत् । सः । क्षुरपविरिति क्षुर - पविः । भूत्वा ।
 अतिष्ठत् । तम् । देवाः । बिभ्यतः । न । उपेति । आयन् । ते । छन्दोभिरिति छन्दः
 - भिः । आत्मानम् । छादयित्वा । उपेति । आयन् । तत् । छन्दसाम् । छन्दस्त्वमिति
 छन्दः - त्वम् । ब्रह्म । वै । छन्दांसि । ब्रह्मणः । एतत् । रूपम् । यत् । कृष्णाजिनमिति
 कृष्ण - अजिनम् । कार्ष्णी इति । उपानहौ । उपेति । मुञ्चते । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः
 । एव । आत्मानम् । छादयित्वा । अग्निम् । उपेति । चरति । आत्मनः । अहिंसायै ।
 देवनिधिरिति देव - निधिः । वै । एषः । नीति । धीयते । यत् । अग्निः ।

24 TS 5.6.6.2

TS 5.6.6.2

Samhita Paata

-रुन्ये वा वै निधिमगुप्तं विन्दन्ति न वा प्रति प्र जानात्युखामा क्रामत्यात्मानमेवाधिपां कुरुते गुप्त्या
 अथो खल्वाहुर्नाऽऽक्रम्येति नैरुत्त्युखा यदाक्रमेन्निरुत्त्या आत्मानमपि दद्व्यात् तस्मान्नाऽऽक्रम्या
 पुरुषशीरुषमुप दधाति गुप्त्या अथो यथा ब्रूयादेतन्मे गोपायेति तादृगेव तत् - []

Pada Paata

अन्ये । वा । वै । निधिमिति नि - धिम् । अगुप्तम् । विन्दन्ति । न । वा । प्रति । प्रेति ।
 जानाति । उखाम् । एति । क्रामति । आत्मानम् । एव । अधिपामित्यधि - पाम् । कुरुते

। गु॒प्त्यै॑ । अ॒थो॒ इति॑ । ख॒लु॑ । आ॒हुः॑ । न । आ॒क्र॒म्ये॒त्या॑ - क्र॒म्या॑ । इति॑ । नै॒रु॒ऋ॒तीति॑
 नैः-ऋ॒ती । उ॒खा । यत् । आ॒क्रा॒मे॒दि॒त्या॑ - क्रा॒मे॒त् । नि॒रु॒ऋ॒त्या॑ इति॑ निः-ऋ॒त्यै॑ । आ॒त्मा॒न॑म्
 । अ॒पीति॑ । दु॒द्ध्य॒त् । तस्मा॑त् । न । आ॒क्र॒म्ये॒त्या॑-क्र॒म्या॑ । पु॒रु॒ष॒शी॒रु॒षमि॑ति॒ पु॒रु॒ष - शी॒रु॒षम्
 । उ॒पेति॑ । दु॒धा॒ति॒ । गु॒प्त्यै॑ । अ॒थो॒ इति॑ । य॒थो॑ । ब्रू॒यात् । ए॒तत् । मे॒ । गो॒पा॒य॒ । इति॑ ।
 ता॒दृक् । ए॒व । तत् ।

25 TS 5.6.6.3

TS 5.6.6.3

Samhita Paata

प्र॒जाप॑ति॒र्वा अ॒थ॒र्वा ऽग्नि॑रे॒व दु॒द्ध्य॒ङ्मा॒थ॒र्वण॑स्त॒स्ये॒ष्टका॑ अ॒स्थान्ये॑त॒ ह वा॒व तद्-ऋ॒षि॒र॒भ्यनू॑वा॒चेन्द्रो॑
 द॒धी॒चो अ॒स्थभि॑रिति॒ यदि॑ष्ट॒काभि॑र॒ग्निं चि॑नोति॒ सा॒त्मा॒न॒मे॒वा॒ग्निं चि॑नुते॒ सा॒त्मा॒मु॒ष्मिन् लो॒के भ॑वति॒ य
 ए॒वं वे॒दु शरी॑रं॒ वा ए॒तद॒ग्नेर्य॑च्चि॒त्यं आ॒त्मा वै॒श्वान॑रो यच्चि॒ते वै॒श्वान॑रं जु॒होति॑ शरी॒रमे॒व स॒ऋ॒कृ॒त्या - []

Pada Paata

प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । वै । अ॒थ॒र्वा । अ॒ग्निः । ए॒व । दु॒द्ध्य॒ङ् । आ॒थ॒र्वणः॑ । त॒स्य॑ ।
 इ॒ष्टकाः॑ । अ॒स्थानि॑ । ए॒तम् । ह । वा॒व । तत् । ऋ॒षिः । अ॒भ्यनू॑वा॒चेत्य॑भि - अ॒नूवा॑च ।
 इन्द्रः॑ । द॒धी॒चः । अ॒स्थभि॑रित्य॒स्थ - भिः॑ । इति॑ । यत् । इ॒ष्टका॑भिः । अ॒ग्निम् । चि॒नोति॑ ।
 सा॒त्मा॒न॒मिति॑ स - आ॒त्मा॒न॒म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । सा॒त्मेति॑ स - आ॒त्मा । अ॒मु॒ष्मिन्
 । लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । शरी॑रम् । वै । ए॒तत् । अ॒ग्नेः । यत् । चि॒त्यः॑

। आ॒त्मा । वै॒श्वान॒रः । यत् । चि॒ते । वै॒श्वान॒रम् । जु॒होति॑ । शरी॑रम् । ए॒व । स॒स्कृ॒त्यं ।

26 TS 5.6.6.4

TS 5.6.6.4

Samhita Paata

अ॒भ्यारो॑हति शरी॑रं वा ए॒तद्-यज॑मानः स॒ः स्कु॑रुते यद॒ग्निं चि॑नुते यच्चि॒ते वै॒श्वान॒रं जु॒होति॑ शरी॑रमे॒व स॒स्कृ॒त्याऽऽत्म॑नाऽअ॒भ्यारो॑हति तस्मा॒त् तस्य॑ ना॒वं द्य॑न्ति जी॒वन्ने॒व दे॒वानप्ये॑ति वै॒श्वान॒र्यर्चा॑ पु॒रीष॑मु॒प द॑धाती॒यं वा अ॒ग्निर्वै॒श्वान॒रस्तस्यै॑षा चि॒तिर्यत् पु॒रीष॑म॒ग्निमे॒व वै॒श्वान॒रं चि॑नुत ए॒षा वा अ॒ग्नेः () प्रि॒या त॒नूर्यद्-वै॒श्वान॒रः प्रि॒यामे॒वास्य॑ त॒नुव॑म॒वं रु॒न्धे ॥

Pada Paata

अ॒भ्यारो॑हतीत्य॒भि - आ॒रो॑हति । शरी॑रम् । वै । ए॒तत् । यज॑मानः । स॒मिति॑ । कु॒रुते॑ । यत् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । यत् । चि॒ते । वै॒श्वान॒रम् । जु॒होति॑ । शरी॑रम् । ए॒व । स॒स्कृ॒त्यं । आ॒त्मना॑ । अ॒भ्यारो॑हतीत्य॒भि -आ॒रो॑हति । तस्मा॑त् । तस्य॑ । न । अ॒वेति॑ । द्य॑न्ति । जी॒वन् । ए॒व । दे॒वान् । अ॒पीति॑ । ए॒ति । वै॒श्वान॒र्या । ऋ॒चा । पु॒रीष॑म् । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । इ॒यम् । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॒रः । तस्य॑ । ए॒षा । चि॒तिः । यत् । पु॒रीष॑म् । अ॒ग्निम् । ए॒व । वै॒श्वान॒रम् । चि॑नुते । ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः () । प्रि॒या । त॒नूः । यत् । वै॒श्वान॒रः । प्रि॒याम् । ए॒व । अ॒स्य । त॒नुव॑म् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ॥

27 TS 5.6.7.1

TS 5.6.7.1

Samhita Paata

अ॒ग्नेर्वै दी॒क्षया॑ दे॒वा वि॒राज॑मा॒मुवन् तिस्रो॑ रा॒त्रीर्दी॑क्षितः स्या॒त् त्रि॒पदा॑ वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ षड्-
रा॒त्रीर्दी॑क्षितः स्या॒त् षड् वा ऋ॒तवः॑ सं॒वत्स॑रः सं॒वत्स॑रो वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ द॒श रा॒त्रीर्दी॑क्षितः
स्या॒द्-द॒शाक्ष॑रा वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ द्वा॒द॒श रा॒त्रीर्दी॑क्षितः स्या॒द् द्वा॒द॒श मा॒साः सं॒वत्स॑रः सं॒वत्स॑रो
वि॒राड् वि॒राज॑मा॒प्नोति॑ त्रयो॒द॒श रा॒त्रीर्दी॑क्षितः स्या॒त् त्रयो॒द॒श - []

Pada Paata

अ॒ग्नेः । वै । दी॒क्षया॑ । दे॒वाः । वि॒राज॑मि॒तिं वि॒-राज॑म् । आ॒मुव॑न् । तिस्रः॑ । रा॒त्रीः॑ ।
दी॒क्षितः॑ । स्या॒त् । त्रि॒पदे॑ति॒ं त्रि॒ - पदा॑ । वि॒राडि॑ति॒ं वि॒ - राट् । वि॒राज॑मि॒तिं वि॒ - राज॑म् ।
आ॒प्नो॑ति॒ । षट् । रा॒त्रीः॑ । दी॒क्षितः॑ । स्या॒त् । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ । सं॒वत्स॑र इति॒ सं -
वत्स॑रः । सं॒वत्स॑र इति॒ सं - वत्स॑रः । वि॒राडि॑ति॒ं वि॒ - राट् । वि॒राज॑मि॒तिं वि॒ - राज॑म् ।
आ॒प्नो॑ति॒ । द॒श । रा॒त्रीः॑ । दी॒क्षितः॑ । स्या॒त् । द॒शाक्ष॑रेति॒ द॒श - अ॒क्षरा॑ । वि॒राडि॑ति॒ं वि॒ -
राट् । वि॒राज॑मि॒तिं वि॒ - राज॑म् । आ॒प्नो॑ति॒ । द्वा॒द॒श । रा॒त्रीः॑ । दी॒क्षितः॑ । स्या॒त् । द्वा॒द॒श
। मा॒साः॑ । सं॒वत्स॑र इति॒ सं - वत्स॑रः । सं॒वत्स॑र इति॒ सं - वत्स॑रः । वि॒राडि॑ति॒ं वि॒ - राट्
। वि॒राज॑मि॒तिं वि॒ - राज॑म् । आ॒प्नो॑ति॒ । त्रयो॒द॒शेति॒ त्रयः॑ - द॒श । रा॒त्रीः॑ । दी॒क्षितः॑ । स्या॒त्
। त्रयो॒द॒शेति॒ त्रयः॑ - द॒श ।

28 TS 5.6.7.2

TS 5.6.7.2

Samhita Paata

मासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति पञ्चदश रात्रीर्दीक्षितः स्यात् पञ्चदश वा अर्द्धमासस्य
 रात्रयोऽर्द्धमासशः सँवथ्सुर औप्यते सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति सप्तदश रात्रीर्दीक्षितः स्यात्
 द्वादश मासाः पञ्चतवः स सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति चतुर्विंशतिः रात्रीर्दीक्षितः
 स्यात् चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति त्रिंशत् रात्रीर्दीक्षितः स्यात्
 - []

Pada Paata

मासाः । सँवथ्सुर इति सं-वथ्सुरः । सँवथ्सुर इति सं-वथ्सुरः । विराडिति वि - राट् ।
 विराजमिति वि - राजम् । आप्नोति । पञ्चदशेति पञ्च - दश । रात्रीः । दीक्षितः । स्यात्
 । पञ्चदशेति पञ्च - दश । वै । अर्द्धमासस्येत्यर्द्ध - मासस्य । रात्रयः । अर्द्धमासश
 इत्यर्द्धमास - शः । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । आप्यते । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः ।
 विराडिति वि - राट् । विराजमिति वि - राजम् । आप्नोति । सप्तदशेति सप्त - दश । रात्रीः ।
 दीक्षितः । स्यात् । द्वादश । मासाः । पञ्च । ऋतवः । सः । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः
 । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । विराडिति वि - राट् । विराजमिति वि - राजम् । आप्नोति ।
 चतुर्विंशतिमिति चतुः - विंशतिम् । रात्रीः । दीक्षितः । स्यात् । चतुर्विंशतिरिति चतुः
 - विंशतिः । अर्द्धमासा इत्यर्द्ध-मासाः । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । सँवथ्सुर इति सं -
 वथ्सुरः । विराडिति वि - राट् । विराजमिति वि - राजम् । आप्नोति । त्रिंशत् । रात्रीः ।
 दीक्षितः । स्यात् ।

29 TS 5.6.7.3

TS 5.6.7.3

Samhita Paata

त्रि॒शद॑क्षरा वि॒राड् वि॒राज॑माप्नोति॒ मासं॑ दीक्षितः स्याद्-यो मासः स सँव॑त्सरः सँव॑त्सरो वि॒राड्
वि॒राज॑माप्नोति च॒तुरो॑ मासो दीक्षितः स्याच्च॒तुरो॑ वा ए॒तं मा॒सो वस॑वोऽबिभरु॑स्ते पृथि॒वीमाऽज॑यन्
गाय॒त्रीं छन्दो॑ऽष्टौ रु॒द्रास्ते-ऽन्तरि॑क्षमाऽज॑यन् त्रिष्टु॒भं छन्दो॑ द्वा॒दश-ऽऽदि॒त्यास्ते दि॒वमाऽज॑यन् जग॑तीं
छन्द॑स्ततो॒ वै ते () व्या॒वृत॑-मगच्छ॒ञ्छ्रैष्ठ्यं॑ दे॒वानां॑ तस्मा॒द् द्वा॒दश मा॒सो भृ॒त्वाऽग्निं॑ चि॒न्वीत॑ द्वा॒दश
मासाः॑ सँव॑त्सरः सँव॑त्सरो -ऽग्निश्चित्य॑स्तस्या॒-होरा॒त्राणीष्ट॑का आ॒प्तेष्ट॑कमे॒नं चिनु॑तेऽथो॒ व्या॒वृत॑मे॒व
गच्छ॑ति श्रैष्ठ्यं॑ समा॒नानां॑ ॥

Pada Paata

त्रि॒शद॑क्षरेति॒ त्रि॒शत् - अ॒क्षरा॒ । वि॒राडिति॑ वि - राट् । वि॒राज॑मिति॒ वि - राज॑म् । आ॒प्नोति॒ ।
मास॑म् । दीक्षितः । स्यात् । यः । मासः । सः । सँव॑त्सर इति॒ सं - व॒त्सरः । सँव॑त्सर
इति॒ सं - व॒त्सरः । वि॒राडिति॑ वि - राट् । वि॒राज॑मिति॒ वि - राज॑म् । आ॒प्नोति॒ । च॒तुरः॑ ।
मा॒सः । दीक्षितः । स्यात् । च॒तुरः॑ । वै । ए॒तम् । मा॒सः । वस॑वः । अ॒बिभरुः॑ । ते
। पृथि॒वीम् । एति॑ । अ॒ज॒यन् । गा॒य॒त्रीम् । छन्दः॑ । अ॒ष्टौ । रु॒द्राः । ते । अ॒न्तरि॑क्षम्
। एति॑ । अ॒ज॒यन् । त्रिष्टु॒भम् । छन्दः॑ । द्वा॒दश । आ॒दि॒त्याः । ते । दि॒वम् । एति॑ ।
अ॒ज॒यन् । जग॑तीम् । छन्दः॑ । ततः॑ । वै । ते () । व्या॒वृत॑मिति॒ वि - आ॒वृत॑म् ।

अ॒ग॒च्छन् । श्रैष्ठ्य॑म् । दे॒वाना॑म् । तस्मा॑त् । द्वा॒द॒श । मा॒सः । भृ॒त्वा । अ॒ग्नि॑म् । चि॒न्वी॑त् ।
 । द्वा॒द॒श । मा॒साः । स॒व॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः । स॒व॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः । अ॒ग्निः ।
 चि॒त्यः । तस्य॑ । अ॒हो॒रा॒त्राणी॑त्य॒हः - रा॒त्राणि॑ । इष्ट॑काः । आ॒प्तेष्ट॑क॒मित्या॑प्त-इष्ट॒कम् । ए॒नम् ।
 चि॒नुते॑ । अथो॑ इति॑ । व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि - आ॒वृ॒त॒म् । ए॒व । ग॒च्छ॒ति । श्रैष्ठ्य॑म् । सु॒मा॒ना॒नाम् ॥

30 TS 5.6.8.1

TS 5.6.8.1

Samhita Paata

सु॒व॒र्गाय॑ वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्नि॑स्त॒ यन्ना॒न्वा॒रोहै॑त् सु॒व॒र्गा॒ल्लो॒काद्-यज॑मानो ही॒येत॑ पृ॒थि॒वीमा॑ऽक्र॒मिषं॑
 प्रा॒णो मा॒ मा हा॑सीद॒न्तरि॑क्ष॒माऽक्र॒मिषं॑ प्र॒जा मा॒ मा हा॑सीद्-दि॒वमा॑ऽक्र॒मिषः॑ सु॒व॒र॒ग॒न्मेत्या॑हैष वा
 अ॒ग्नेर॑न्वा॒रोह॑स्तेनै॒वैन॑-म॒न्वा॒रोह॑ति सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ सम॑ष्ट्यै यत् प॒क्षसं॑मि॒तां मि॒नुया॑त् - []

Pada Paata

सु॒व॒र्गाये॑ति॒ सुवः॑ - गा॒य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् । अ॒ग्निः । तम् ।
 यत् । न । अ॒न्वा॒रोह॑े॒दित्य॑नु - आ॒रोहै॑त् । सु॒व॒र्गादि॑ति॒ सुवः॑-गा॒त् । लो॒कात् । यज॑मानः ।
 ही॒येत् । पृ॒थि॒वीम् । ए॒ति । अ॒क्र॒मिष॑म् । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । मा॒ । मा॒ । हा॑सीत् ।
 । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒ति । अ॒क्र॒मिष॑म् । प्र॒जेति॑ प्र - जा॒ । मा॒ । मा॒ । हा॑सीत् । दि॒वम् ।
 ए॒ति । अ॒क्र॒मिष॑म् । सु॒वः । अ॒ग॒न्म् । इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । अ॒न्वा॒रोह॑
 इत्य॑नु-आ॒रोहः॑ । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒न्वा॒रोह॑तीत्य॑नु - आ॒रोह॑ति । सु॒व॒र्गस्ये॑ति॒ सुवः॑ - ग॒स्य॑

। लो॒कस्य॑ । सम॑ष्ट्या इति॒ सं - अ॒ष्ट्यै । यत् । प॒क्षसं॑मितामि॒ति प॒क्ष - सु॑मि॒ताम् । मि॒नुयात् ।

31 TS 5.6.8.2

TS 5.6.8.2

Samhita Paata

कनी॑याश्सं य॒ज्ञ॒क्र॒तुमु॑पेयात् पापी॑यस्यस्या ऽऽत्म॑नः प्र॒जा स्या॒द्-वेदि॑स॒मि॒तां मि॒नोति॑ ज्याया॑श्समे॒व
य॒ज्ञ॒क्र॒तुमु॑पैति॒ नास्या॑ऽऽत्म॑नः पापी॑यसी प्र॒जा भ॑वति सा॒हस्रं॑ चि॒न्वीत॑ प्रथ॒मं चि॒न्वा॒नः स॒हस्रं॑स॒मि॒तो
वा अ॒यं लो॒क इ॒ममे॒व लो॒कम॑भि ज॑यति द्वि॒षा॒हस्रं॑ चि॒न्वीत॑ द्वितीयं॑ चि॒न्वा॒नो द्वि॒षा॒हस्रं॑ वा अ॒न्तरि॑क्ष-
म॒न्तरि॑क्षमे॒वाभि॑ ज॑यति त्रि॒षा॒हस्रं॑ चि॒न्वीत॑ तृतीयं॑ चि॒न्वा॒न - []

Pada Paata

कनी॑याश्सम् । य॒ज्ञ॒क्र॒तुमि॑ति य॒ज्ञ - क्र॒तुम् । उपे॑ति । इ॒यात् । पापी॑यसी । अ॒स्य । आ॒त्म॑नः
। प्र॒जेति॑ प्र - जा । स्या॒त् । वेदि॑स॒मि॒तामि॒ति वेदि॑ - सु॒मि॒ताम् । मि॒नोति॑ । ज्याया॑श्सम् ।
ए॒व । य॒ज्ञ॒क्र॒तुमि॑ति य॒ज्ञ - क्र॒तुम् । उपे॑ति । ए॒ति । न । अ॒स्य । आ॒त्म॑नः । पापी॑यसी ।
प्र॒जेति॑ प्र - जा । भ॒वति॑ । सा॒हस्रम् । चि॒न्वी॒त । प्रथ॒मम् । चि॒न्वा॒नः । स॒हस्रं॑स॒मि॒त इति॑
स॒हस्रं॑ - सु॒मि॒तः । वै । अ॒यम् । लो॒कः । इ॒मम् । ए॒व । लो॒कम् । अ॒भीति॑ । ज॑यति ।
द्वि॒षा॒हस्रमि॑ति द्वि - सा॒हस्रम् । चि॒न्वी॒त । द्वितीयं॑ । चि॒न्वा॒नः । द्वि॒षा॒हस्रमि॑ति द्वि - सा॒हस्रम्
। वै । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒व । अ॒भीति॑ । ज॑यति । त्रि॒षा॒हस्रमि॑ति त्रि - सा॒हस्रम्
। चि॒न्वी॒त । तृतीयं॑ । चि॒न्वा॒नः ।

32 TS 5.6.8.3

TS 5.6.8.3

Samhita Paata

-स्त्रिषाहस्रो वा असौ लोको ऽमुमेव लोकमभि जयति जानुदुघ्नं चिन्वीत प्रथमं चिन्वानो गायत्रियैवेमं
लोकमभ्यारोहति नाभिदुघ्नं चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानस्त्रिष्टुभैवा-न्तरिक्ष-मभ्यारोहति ग्रीवदुघ्नं चिन्वीत
तृतीयं चिन्वानो जगत्यावामुन् लोकमभ्यारोहति नाग्निं चित्वा रामामुपेयादयोनौ रेतो धास्यामीति न
द्वितीयं चित्वाऽन्यस्य स्त्रिय - []

Pada Paata

त्रिषाहस्र इति त्रि - साहस्रः । वै । असौ । लोकः । अमुम् । एव । लोकम् । अभीति ।
जयति । जानुदुघ्नमिति जानु - दुघ्नम् । चिन्वीत् । प्रथमम् । चिन्वानः । गायत्रिया । एव
। इमम् । लोकम् । अभ्यारोहतीत्यभि - आरोहति । नाभिदुघ्नमिति नाभि - दुघ्नम् । चिन्वीत्
। द्वितीयम् । चिन्वानः । त्रिष्टुभौ । एव । अन्तरिक्षम् । अभ्यारोहतीत्यभि - आरोहति ।
ग्रीवदुघ्नमिति ग्रीव - दुघ्नम् । चिन्वीत् । तृतीयम् । चिन्वानः । जगत्या । एव । अमुम्
। लोकम् । अभ्यारोहतीत्यभि - आरोहति । न । अग्निम् । चित्वा । रामाम् । उपेति ।
इयात् । अयोनौ । रेतः । धास्यामि । इति । न । द्वितीयम् । चित्वा । अन्यस्य । स्त्रियम् ।

33 TS 5.6.8.4

TS 5.6.8.4

Samhita Paata

-मुपेया॑न्न तृतीयं॑ चित्वा॑ कां च॑नोपेया॑द्-रेतो॑ वा ए॒तन्नि ध॑त्ते यद॒ग्निं चि॑नुते यदु॑पेयाद्-रेत॑सा व्यृ॑द्धयेताऽथो॑
खल्वा॑हुर प्रज॒स्यं तद्-यन्नो॑पेयादिति॑ यद्-रेत॑स्सिचा॑वुप॒दधा॑ति ते ए॒व यज॑मानस्य॒ रेतो॑ बिभृ॒तस्तस्मा॑-
दुपेया॑द्-रेत॑सो-ऽस्क॑न्दाय॒ त्रीणि॑ वाव॒ रेतार्श॑सि पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो - []

Pada Paata

उपेति॑ । इयात् । न । तृतीयं॑ । चित्वा । काम् । च॑न । उपेति॑ । इयात् । रेतः॑ । वै
। ए॒तत् । नीति॑ । ध॑त्ते । यत् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । यत् । उ॒पेयादित्यु॑प - इयात् । रेत॑सा
। वीति॑ । ऋ॒द्धये॒त । अथो॑ इति॑ । खलु॑ । आ॒हुः । अ॒प्रज॑स्यमित्य॒प्र-ज॑स्यम् । तत् । यत्
। न । उ॒पेयादित्यु॑प - इयात् । इति॑ । यत् । रे॒तस्सिचा॑विति॑ रेतः॑ - सिचौ॑ । उ॒प॒दधा॑तीत्यु॑प
- दधा॑ति । ते इति॑ । ए॒व । यज॑मानस्य॒ रेतः॑ । बिभृ॒तः । तस्मा॑त् । उपेति॑ । इयात् ।
रेत॑सः । अस्क॑न्दाय॒ त्रीणि॑ । वाव॒ रेतार्श॑सि । पि॒ता । पु॒त्रः । पौ॒त्रः ।

34 TS 5.6.8.5

TS 5.6.8.5

Samhita Paata

यद् द्वे रेतस्सिचावुपदुद्ध्याद्-रेतोऽस्य विच्छिन्धात् तिस्र उप दधाति रेतसः संतत्या इयं वाव
 प्रथमा रेतस्सिग् वाग्वा इयं तस्मात् पश्यन्तीमां पश्यन्ति वाचं वदन्तीमन्तरिक्षं द्वितीयां प्राणो वा
 अन्तरिक्षं तस्मान्नाऽन्तरिक्षं पश्यन्ति न प्राणमसौ तृतीया चक्षुर्वा असौ तस्मात् पश्यन्त्यमूं पश्यन्ति
 चक्षुर्यजुषेमां च - []

Pada Paata

यत् । द्वे इति । रेतस्सिचाविति रेतः-सिचौ । उपदुद्ध्यादित्युप-दुध्यात् । रेतः । अस्य । वीतिं
 । छिन्धात् । तिस्रः । उपेति । दधाति । रेतसः । संतत्या इति सं - तत्यै । इयम् । वाव
 । प्रथमा । रेतस्सिगिति रेतः - सिक् । वाक् । वै । इयम् । तस्मात् । पश्यन्ति । इमाम्
 । पश्यन्ति । वाचम् । वदन्तीम् । अन्तरिक्षम् । द्वितीयां । प्राण इति प्र - अनः । वै ।
 अन्तरिक्षम् । तस्मात् । न । अन्तरिक्षम् । पश्यन्ति । न । प्राणमिति प्र - अनम् । असौ ।
 तृतीयां । चक्षुः । वै । असौ । तस्मात् । पश्यन्ति । अमूं । पश्यन्ति । चक्षुः । यजुषा
 । इमाम् । च ।

35 TS 5.6.8.6

TS 5.6.8.6

Samhita Paata

-मूं चोप दधाति मनसा मद्ध्यमामेषां लोकानां कृत्वा अथो प्राणानामिष्टो यज्ञो भृगुभिराशीर्दा
 वसुभिस्तस्य त इष्टस्य वीतस्य द्रविणेह भक्षयेत्याह स्तुतशस्त्रे एवैतेन दुहे पिता मातरिश्वाऽच्छिद्रा

प॒दा धा॑ अ॒च्छि॑द्रा उ॒शिजः॑ प॒दाऽनु॑ तक्षुः सोमो॑ वि॒श्ववि॑न्ने॒ता ने॑ष॒द्-बृ॒ह॒स्पति॑रु॒क्थाम॑दानीं श॒ऽसिष॑दित्या॒हैत॑द्वा
() अ॒ग्नेरु॒क्थं तेनै॒वैन॑मनु॑ श॒ऽसति॑ ॥

Pada Paata

अ॒मूम् । च॒ । उ॒पेति॑ । दु॒धाति॑ । म॒नसा॑ । म॒द्भ्य॑माम् । ए॒षाम् । लो॒काना॑म् । कृ॒त्यै ।
अथो॑ इति॑ । प्रा॒णाना॑मिति॑ प्र - अ॒नाना॑म् । इ॒ष्टः । य॒ज्ञः । भृ॒गुभि॑रिति॑ भृ॒गु - भिः । आ॒शीर्दा॑
इत्या॑शीः - दाः । वसु॑भि॒रिति॑ वसु॑ - भिः । तस्य॑ । ते । इ॒ष्टस्य॑ । वी॒तस्य॑ । द्रवि॑णा । इ॒ह
। भ॒क्षी॒य । इति॑ । आ॒ह । स्तु॒त॒शस्त्रे॑ इति॑ स्तु॒त - श॒स्त्रे । ए॒व । ए॒तेन॑ । दु॒हे । पि॒ता ।
मा॒त॒रि॒श्वा । अ॒च्छि॑द्रा । प॒दा । धाः । अ॒च्छि॑द्राः । उ॒शिजः॑ । प॒दा । अ॒न्विति॑ । त॒क्षुः ।
सोमः॑ । वि॒श्ववि॑दिति॑ वि॒श्व - वि॒त् । ने॒ता । ने॑ष॒त् । बृ॒ह॒स्पतिः॑ । उ॒क्थाम॑दानीत्यु॒क्थ - म॑दानीं
। श॒ऽसिष॑त् । इति॑ । आ॒ह । ए॒तत् । वै () । अ॒ग्नेः । उ॒क्थम् । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् ।
अ॒न्विति॑ । श॒ऽसति॑ ॥

36 TS 5.6.9.1

TS 5.6.9.1

Samhita Paata

सू॒यते॑ वा ए॒षोऽग्नी॑नां य॒खायां॑ भ्रि॒यते॑ यदु॒धः सा॒दये॑द्-ग॒र्भोः प्र॑पादु॒काः स्यु॑रथो॒ यथा॑ स॒वात्
प्र॑त्य॒वरो॑हन्ति॒ ता॒द्येव॑ तदा॑स॒न्दी सा॑दयति॒ गर्भा॑णां धृ॒त्या अ॒प्र॒पादा॑याथो॒ स॒वमे॑वैनं॒ करो॑ति॒ गर्भो॑ वा
ए॒ष यदु॑ख्यो॒ योनिः॑ शि॒क्यं य॒च्छि॒क्यादु॑खां नि॒रूहे॑द्-यो॒नेर्ग॒र्भं नि॒रू॒ह॒ण्याथ॑ षडु॒द्याम॑ शि॒क्यं भ॑वति

षोढा विहितो वै - []

Pada Paata

सूयते॑ । वै । एषः । अ॒ग्नीनाम् । यः । उ॒खाया॑म् । भ्रियते॑ । यत् । अधः । सा॒दये॑त् । गर्भाः॑ । प्र॒पादु॑का इति॑ प्र - पादु॑काः । स्युः । अथो॑ इति॑ । यथा॑ । स॒वात् । प्र॒त्यव॑रोह॒तीति॑ प्रति - अ॒वरो॑हति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । आ॒स॒न्दी । सा॒दय॑ति । गर्भा॑णाम् । धृत्यै॑ । अप्र॑पादायेत्यप्र - पा॒दाय॑ । अथो॑ इति॑ । स॒वम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रोति॑ । गर्भः॑ । वै । ए॒षः । यत् । उ॒ख्यः । योनिः॑ । शि॒क्यम् । यत् । शि॒क्यात् । उ॒खाम् । नि॒रूहे॑दिति॑ निः - ऊ॒हेत् । योनेः॑ । गर्भ॑म् । निरि॑ति । ह॒न्यात् । षडु॑द्याममिति॑ षट्-उ॒द्याम॑म् । शि॒क्यम् । भ॒वति॑ । षो॒ढावि॑हित इति॑ षोढा - वि॒हितः । वै ।

37 TS 5.6.9.2

TS 5.6.9.2

Samhita Paata

पुरु॑ष आ॒त्मा च॒ शिर॑श्च च॒त्वार्य॑ङ्गान्या॒त्मन्ने॒वैनं॑ बिभर्ति॑ प्र॒जाप॑तिर्वा ए॒ष यद॑ग्निस्तस्यो॒खा चो॒लूख॑लं च॒ स्तनौ॑ ताव॑स्य प्र॒जा उप॑ जीवन्ति॑ यदु॒खां चो॒लूख॑लं चोप॑दधाति॑ ताभ्या॑मे॒व यज॑मानोऽमु॒ष्मिन् लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे सँव॑त्स॒रो वा ए॒ष यद॑ग्निस्तस्य॑ त्रेधा॒विहि॑ता इष्ट॑काः प्राजाप॒त्या वैष्ण॑वी - []

Pada Paata

पुरुषः । आत्मा । च । शिरः । च । चत्वारि । अङ्गानि । आत्मन् । एव । एनम् । बिभर्ति
 । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्य । उखा । च । उलूखलम्
 । च । स्तनौ । तौ । अस्य । प्रजा इति प्र - जाः । उपेति । जीवन्ति । यत् । उखाम् ।
 च । उलूखलम् । च । उपदधातीत्युप - दधाति । ताभ्याम् । एव । यजमानः । अमुष्मिन्
 । लोके । अग्निम् । दुहे । सवत्सर इति सं - वत्सरः । वै । एषः । यत् । अग्निः ।
 तस्य । त्रेधाविहिता इति त्रेधा - विहिताः । इष्टकाः । प्राजापत्या इति प्राजा - पत्याः । वैष्णवीः ।

38 TS 5.6.9.3

TS 5.6.9.3

Samhita Paata

-वैश्वकर्मणी-रहोरात्राण्येवास्य प्राजापत्या यदुख्यं बिभर्ति प्राजापत्या एव तदुप धत्ते यत् समिधं
 आदधाति वैष्णवा वै वनस्पतयो वैष्णवीरेव तदुप धत्ते यदिष्टकाभिरग्निं चिनोतीयं वै विश्वकर्मा
 वैश्वकर्मणीरेव तदुप धत्ते तस्मा-दाहु-स्त्रिवृदग्निरिति तं वा एतं यजमान एव चिन्वीत यदस्यान्य ()
 श्विनुयाद्यत् तं दक्षिणाभिर्न राधयेदग्निमस्य वृञ्जीत योऽस्याऽग्निं चिनुयात् तं दक्षिणाभी राधयेदग्निमेव
 तत् स्पृणोति ॥

Pada Paata

वैश्वकर्मणीरिति वैश्व - कर्मणीः । अहोरात्राणीत्यंहः - रात्राणि । एव । अस्य । प्राजापत्या इति
 प्राजा - पत्याः । यत् । उख्यम् । बिभर्ति । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । एव । तत् ।

उपेति॑ । ध॒त्ते । यत् । सु॒मिध॒ इति॑ सं - इधः॑ । आ॒दधा॒तीत्या॑ - दधा॑ति । वै॒ष्ण॒वाः । वै । व॒न॒स्प॒त॒यः । वै॒ष्ण॒वीः । ए॒व । तत् । उपेति॑ । ध॒त्ते । यत् । इष्ट॑काभिः । अ॒ग्निम् । चि॒नोति॑ । इ॒यम् । वै । वि॒श्वक॒र्मेति॑ वि॒श्व - क॒र्मा । वै॒श्वक॒र्मणी॑रिति॑ वै॒श्व - क॒र्मणीः । ए॒व । तत् । उपेति॑ । ध॒त्ते । तस्मा॑त् । आ॒हुः । त्रि॒वृदि॑ति॑ त्रि - वृत् । अ॒ग्निः । इति॑ । तम् । वै । ए॒तम् । यज॑मानः । ए॒व । चि॒न्वी॑त् । यत् । अ॒स्य । अ॒न्यः () । चि॒नुया॑त् । यत् । तम् । दक्षि॑णाभिः । न । रा॒धये॑त् । अ॒ग्निम् । अ॒स्य । वृ॒ज्जी॑त् । यः । अ॒स्य । अ॒ग्निम् । चि॒नुया॑त् । तम् । दक्षि॑णाभिः । रा॒धये॑त् । अ॒ग्निम् । ए॒व । तत् । स्पृ॒णोति॑ ॥

39 TS 5.6.10.1

TS 5.6.10.1

Samhita Paata

प्र॒जाप॑ति-र॒ग्नि-म॑चिनुत॒र्तुभिः॑ सँव॒त्स॒रं व॑स॒न्तेनै॒वास्य॑ पूर्वा॒र्द्धम॑चिनुत ग्री॒ष्मेण॑ दक्षि॑णं प॒क्षं व॒रु॒षाभिः॑ पु॒च्छं श॑रदोत्त॑रं प॒क्षं हे॑म॒न्तेन॑ म॒द्ध्यं ब्र॑ह्म॒णा वा अ॑स्य तत् पूर्वा॒र्द्धम॑चिनुत क्ष॒त्रेण॑ दक्षि॑णं प॒क्षं प॒शुभिः॑ पु॒च्छं वि॒शोत्त॑रं प॒क्षमा॑शया म॒द्ध्यं ए॒वं वि॒द्वान॑ग्निं चि॒नुत ऋ॑तुभि॒रेवैनं॑ चिनुतेऽथो ए॒तदे॒व सर्व॑मव - []

Pada Paata

प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । अ॒ग्निम् । अ॒चि॒नुत् । ऋ॑तुभि॒रित्यु॑तु - भिः । सँव॒त्स॒रमि॑ति॑ सं - व॒त्स॒रम् । व॒स॒न्तेन॑ । ए॒व । अ॒स्य । पूर्वा॒र्द्धमि॑ति॑ पूर्वं - अ॒र्द्धम् । अ॒चि॒नुत् । ग्री॒ष्मेण॑ । दक्षि॑णम् । प॒क्षम् । व॒रु॒षाभिः॑ । पु॒च्छम् । श॑रदा॑ । उत्त॑रमित्यु॑त - त॒रम् । प॒क्षम्

। हे॒म॒न्तेन॑ । म॒द्ध्य॑म् । ब्र॒ह्म॑णा । वै । अ॒स्य॑ । तत् । पू॒र्वा॒र्ध॒मि॒ति॑ पू॒र्व - अ॒र्ध॒म् ।
 अ॒चि॒नु॒त् । क्ष॒त्रेण॑ । दक्षि॑णम् । प॒क्ष॒म् । प॒शुभि॑रि॒ति॑ प॒शु - भिः॑ । पु॒च्छ॑म् । वि॒शा ।
 उ॒त्त॑र॒मि॒त्यु॒त् - त॒र॒म् । प॒क्ष॒म् । आ॒शया॑ । म॒द्ध्य॑म् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते
 । ऋ॒तुभि॑रि॒त्यु॒त् - भिः॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । चि॒नु॒ते । अथो॑ इति॑ । ए॒तत् । ए॒व । स॒र्व॑म् । अ॒वे॒ति॑ ।

40 TS 5.6.10.2

TS 5.6.10.2

Samhita Paata

रु॒न्धे शृ॒ण्वन्त्ये॑न॒म॒ग्निं चि॑क्या॒न॒म॒त्यन्न॑ꣳ रोच॑त इ॒यं वा॒व प्र॑थ॒मा चि॒ति॒रोष॑धयो वन॒स्पत॑यः पु॒रीष॑म॒न्तरि॑क्षं
 द्वि॒तीया॑ वया॑ꣳसि पु॒रीष॑म॒सौ तृ॒तीया॑ नक्ष॑त्राणि पु॒रीष॑ य॒ज्ञश्च॑तु॒र्थी दक्षि॑णा पु॒रीष॑ यज॑मानः पञ्च॒मी
 प्र॒जा पु॒रीष॑ यत् त्रि॒चि॒तीकं॑ चि॒न्वी॒त य॒ज्ञं दक्षि॑णामा॒त्मानं॑ प्र॒जाम॑न्तरि॒यात् तस्मा॑त् पञ्च॑चि॒तीक॑श्चे॒त॒व्यं
 ए॒तदे॒व स॒र्वꣳ स्पृ॑णोति यत् ति॒स्रश्चि॑त॒य - []

Pada Paata

रु॒न्धे । शृ॒ण्वन्ति॑ । ए॒न॒म् । अ॒ग्नि॒म् । चि॑क्या॒न॒म् । अ॒त्ति॑ । अ॒न्न॑म् । रोच॑ते । इ॒यम् । वा॒व
 । प्र॑थ॒मा । चि॒तिः । ओष॑धयः । वन॒स्पत॑यः । पु॒रीष॑म् । अ॒न्तरि॑क्षम् । द्वि॒तीया॑ । वया॑ꣳसि
 । पु॒रीष॑म् । अ॒सौ । तृ॒तीया॑ । नक्ष॑त्राणि । पु॒रीष॑म् । य॒ज्ञः । च॒तु॒र्थी । दक्षि॑णा । पु॒रीष॑म्
 । यज॑मानः । पञ्च॒मी । प्र॒जेति॑ प्र - जा । पु॒रीष॑म् । यत् । त्रि॒चि॒तीक॑मि॒ति॒ त्रि - चि॒तीक॑म्
 । चि॒न्वी॒त । य॒ज्ञम् । दक्षि॑णाम् । आ॒त्मान॑म् । प्र॒जामि॑ति॒ प्र - जा॑म् । अ॒न्तः । इ॒या॒त् ।

तस्मात् । पञ्चचितीक इति पञ्च - चितीकः । चेतव्यः । एतत् । एव । सर्वम् । स्पृणोति ।
यत् । तिस्रः । चितयः ।

41 TS 5.6.10.3

TS 5.6.10.3

Samhita Paata

-स्त्रिवृद्धग्रियर्द् द्वे द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै पञ्च चितयो भवन्ति पाङ्कः पुरुष आत्मानमेव स्पृणोति
पञ्च चितयो भवन्ति पञ्चभिः पुरीषैरभ्युहति दश सं पद्यन्ते दशाक्षरो वै पुरुषो यावानेव पुरुषस्तः
स्पृणोत्यथो दशाक्षरा विराडन्न विराड् विराज्येवान्नाद्ये प्रति तिष्ठति सँवथ्सुरो वै षष्ठी चितिरऋतवः
पुरीषः () षट् चितयो भवन्ति षट् पुरीषाणि द्वादश सं पद्यन्ते द्वादश मासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुर
एव प्रति तिष्ठति ॥

Pada Paata

त्रिवृदिति त्रि - वृत् । हि । अग्निः । यत् । द्वे इति । द्विपादिति द्वि - पात् । यजमानः ।
प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । पञ्च । चितयः । भवन्ति । पाङ्कः । पुरुषः । आत्मानम् ।
एव । स्पृणोति । पञ्च । चितयः । भवन्ति । पञ्चभिरिति पञ्च - भिः । पुरीषैः । अभीति ।
ऊहति । दश । समिति । पद्यन्ते । दशाक्षर इति दश - अक्षरः । वै । पुरुषः । यावान् ।
एव । पुरुषः । तम् । स्पृणोति । अथो इति । दशाक्षरेति दश - अक्षरा । विराडिति वि -
राट् । अन्नम् । विराडिति वि - राट् । विराजीति वि - राजि । एव । अन्नाद्य इत्यन्न - अद्य

। प्रतीतिः । तिष्ठति । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । वै । षष्ठी । चितिः । ऋतवः । पुरीषम्
() । षट् । चितयः । भवन्ति । षट् । पुरीषाणि । द्वादश । समितिः । पृद्यन्ते । द्वादश
। मासाः । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरे । एव । प्रतीतिः । तिष्ठति ॥

42 TS 5.6.11.1

TS 5.6.11.1

Samhita Paata

रोहितो धूम्रोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते प्राजापत्या बभ्रुरणबभ्रुः शुक्बभ्रुस्ते रौद्राः श्येतः श्येताक्षः
श्येतग्रीवस्ते पितृदेवत्यास्तिस्रः कृष्णा वशा वारुण्यस्तिस्रः श्वेता वशाः सौर्यो मैत्राबारुहस्पत्या
धूम्रललामास्तूपराः ॥

Pada Paata

रोहितः । धूम्रोहित इति धूम्र - रोहितः । कर्कन्धुरोहित इति कर्कन्धु - रोहितः । ते ।
प्राजापत्या इति प्राजा - पत्याः । बभ्रुः । अरुणबभ्रुरित्यरुण - बभ्रुः । शुक्बभ्रुरिति शुक् -
बभ्रुः । ते । रौद्राः । श्येतः । श्येताक्ष इति श्येत - अक्षः । श्येतग्रीव इति श्येत - ग्रीवः
। ते । पितृदेवत्या इति पितृ - देवत्याः । तिस्रः । कृष्णाः । वशाः । वारुण्यः । तिस्रः ।
श्वेताः । वशाः । सौर्यः । मैत्राबारुहस्पत्या इति मैत्रा - बारुहस्पत्याः । धूम्रललामा इति धूम्र
- ललामाः । तूपराः ॥

43 TS 5.6.12.1

TS 5.6.12.1

Samhita Paata

पृश्नि-स्तिरश्चीन-पृश्निरूर्ध्व-पृश्निस्ते मारुताः फल्गूलोहितोर्णी बलक्षी ताः सारस्वत्यः पृषती स्थूलपृषती
क्षुद्रपृषती ता वैश्वदेव्यस्तिस्त्रः श्यामा वशाः पौष्णियस्तिस्त्रो रोहिणीर्वशा मैत्रिय ऐन्द्राबारहस्पत्या
अरुणललामास्तूपराः ॥

Pada Paata

पृश्निः । तिरश्चीनपृश्निरिति तिरश्चीन - पृश्निः । ऊर्ध्वपृश्निरित्यूर्ध्व - पृश्निः । ते । मारुताः ।
फल्गूः । लोहितोर्णीति लोहित - ऊर्णीः । बलक्षी । ताः । सारस्वत्यः । पृषती । स्थूलपृषतीति
स्थूल - पृषती । क्षुद्रपृषतीति क्षुद्र-पृषती । ताः । वैश्वदेव्य इति वैश्व - देव्यः । तिस्रः ।
श्यामाः । वशाः । पौष्णियः । तिस्रः । रोहिणीः । वशाः । मैत्रियः । ऐन्द्राबारहस्पत्या
इत्यैन्द्रा - बारहस्पत्याः । अरुणललामा इत्यरुण - ललामाः । तूपराः ॥

44 TS 5.6.13.1

TS 5.6.13.1

Samhita Paata

शितिबाहु-रन्यतंशितिबाहुः समन्त शितिबाहुस्त ऐन्द्रवायवाः शितिरन्ध्रो ऽन्यतंशितिरन्ध्रः समन्तशितिरन्ध्रस्ते
 मैत्रावरुणाः शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवालस्त आश्विनास्तिस्रः शिल्पा वशा वैश्वदेव्यस्तिस्रः
 श्येनीः परमेष्ठिने सोमापौष्णाः श्यामललामास्तूपराः ॥

Pada Paata

शितिबाहुरिति शिति - बाहुः । अन्यतंशितिबाहुरित्यन्यतः - शितिबाहुः । समन्तशितिबाहुरिति
 समन्त - शितिबाहुः । ते । ऐन्द्रवायवा इत्यैन्द्र - वायवाः । शितिरन्ध्र इति शिति - रन्ध्रः ।
 अन्यतंशितिरन्ध्र इत्यन्यतः - शितिरन्ध्रः । समन्तशितिरन्ध्र इति समन्त - शितिरन्ध्रः । ते ।
 मैत्रावरुणा इति मैत्रा - वरुणाः । शुद्धवाल इति शुद्ध-वालः । सर्वशुद्धवाल इति सर्व-शुद्धवालः
 । मणिवाल इति मणि - वालः । ते । आश्विनाः । तिस्रः । शिल्पाः । वशाः । वैश्वदेव्य
 इति वैश्व - देव्यः । तिस्रः । श्येनीः । परमेष्ठिने । सोमापौष्णा इति सोमा - पौष्णाः ।
 श्यामललामा इति श्याम - ललामाः । तूपराः ॥

45 TS 5.6.14.1

TS 5.6.14.1

Samhita Paata

उन्नत ऋषभो वामनस्त ऐन्द्रावरुणाः शितिककुच्छितिपृष्ठः शितिभसत् त ऐन्द्राबारहस्पत्याः
 शितिपाच्छित्योष्ठः शितिभुस्त ऐन्द्रावैष्णवास्तिस्रः सिद्धमा वशा वैश्वकर्मण्यस्तिस्रो धात्रे पृषोदरा
 ऐन्द्रापौष्णाः श्येतललामास्तूपराः ॥

Pada Paata

उ॒न्न॒त इत्यु॑त् - न॒तः । ऋ॒ष॒भः । वा॒म॒नः । ते । ऐ॒न्द्रा॒व॒रु॒णा इत्यै॑न्द्रा - व॒रु॒णाः । शि॒ति॑क॒कु॒दि॒ति
 शि॒ति॑ - क॒कु॒त् । शि॒ति॑पृ॒ष्ठ इति॑ शि॒ति - पृ॒ष्ठः । शि॒ति॑भ॒स॒दि॒ति शि॒ति॑ - भ॒स॒त् । ते ।
 ऐ॒न्द्रा॒वा॒रु॒ह॒स्प॒त्या इत्यै॑न्द्रा - वा॒रु॒ह॒स्प॒त्याः । शि॒ति॑पा॒दि॒ति शि॒ति॑ - पा॒त् । शि॒त्यो॒ष्ठ इति॑ शि॒ति -
 ओ॒ष्ठः । शि॒ति॑भ्रु॒रि॒ति शि॒ति॑ - भ्रुः । ते । ऐ॒न्द्रा॒वै॒ष्ण॒वा इत्यै॑न्द्रा - वै॒ष्ण॒वाः । ति॒स्रः । सि॒द्ध॒माः
 । व॒शाः । वै॒श्व॒क॒र्म॒ण्य॑ इति॑ वै॒श्व॒क॒र्म॒ण्यः॑ । ति॒स्रः । धा॒त्रे । पृ॒षो॒द॒रा इति॑ पृ॒ष - उ॒द॒राः ।
 ऐ॒न्द्रा॒पौ॒ष्णा इत्यै॑न्द्रा - पौ॒ष्णाः । श्ये॒त॑ल॒लामा॑ इति॑ श्ये॒त॑ - ल॒लामा॑ः । तू॒प॒राः ॥

46 TS 5.6.15.1**TS 5.6.15.1****Samhita Paata**

क॒र्णा॒स्त्रयो॑ या॒माः सौ॒म्या॒स्त्रयः॑ श्वि॒ति॒ङ्गा अ॒ग्रये॑ यवि॒ष्ठाय॑ त्रयो॑ न॒कु॒ला॒स्ति॒स्रो रोहि॑णी॒र्यव्य॑स्ता वसू॑नां
 ति॒स्रोऽरु॑णा दि॒त्यौ॒ह्य॑स्ता रु॒द्राणा॑ः सोमै॑न्द्रा ब॒भ्रु॒ल॑लामास्तू॒प॒राः ॥

Pada Paata

क॒र्णाः । त्रयः॑ । या॒माः । सौ॒म्याः । त्रयः॑ । श्वि॒ति॒ङ्गाः । अ॒ग्रये॑ । यवि॒ष्ठाय॑ । त्रयः॑ ।
 न॒कु॒लाः । ति॒स्रः । रोहि॑णीः । र्यव्य॑ इति॑ त्रि - अव्यः॑ । ताः । वसू॑नाम् । ति॒स्रः । अ॒रु॒णाः

। दित्यौह्यः । ताः । रुद्राणाम् । सोमैन्द्रा इति सोम - ऐन्द्राः । बभ्रुललामा इति बभ्रु -
ललामाः । तूपराः ॥

47 TS 5.6.16.1

TS 5.6.16.1

Samhita Paata

शुण्ठास्त्रयो वैष्णवा अधीलोधकर्णास्त्रयो विष्णवे उरुक्रमाय लप्सुदिनस्त्रयो विष्णवे उरुगायाय
पञ्चावीस्तिस्त्र आदित्यानां त्रिवृत्सा-स्तिस्त्रो-ऽङ्गिरसामैन्द्रावैष्णवा गौरललामास्तूपराः ॥

Pada Paata

शुण्ठाः । त्रयः । वैष्णवाः । अधीलोधकर्णा इत्यधीलोध - कर्णाः । त्रयः । विष्णवे ।
उरुक्रमायेत्युरु - क्रमाय । लप्सुदिनः । त्रयः । विष्णवे । उरुगायायेत्युरु - गायाय ।
पञ्चावीरिति पञ्च - अवीः । तिस्रः । आदित्यानाम् । त्रिवृत्सा इति त्रि - वृत्साः । तिस्रः
। अङ्गिरसाम् । ऐन्द्रावैष्णवा इत्यैन्द्रा - वैष्णवाः । गौरललामा इति गौर - ललामाः । तूपराः ॥

48 TS 5.6.17.1

TS 5.6.17.1

Samhita Paata

इन्द्राय॑ राज्ञे॑ त्रयः॑ शिति॑पृ॒ष्ठा इन्द्रा॑या-धि॒राजाय॑ त्रयः॑ शिति॑ककु॒द इन्द्रा॑य स्व॒राज्ञे॑ त्रयः॑ शिति॑भस-
दस्ति॑स्रस्तु॒र्यौह्यः॑ सा॒द्भ्यानां॑ ति॒स्रः प॑ष्ठौह्यो॑ विश्वे॑षां दे॒वाना॑माग्ने॒न्द्राः कृ॑ष्णल॒लामा॑स्तू॒पराः ॥

Pada Paata

इन्द्रा॑य । राज्ञे॑ । त्रयः॑ । शिति॑पृ॒ष्ठा इति॑ शिति - पृ॒ष्ठाः । इन्द्रा॑य । अ॒धि॒राजा॑येत्य॒धि - रा॒जाय॑
। त्रयः॑ । शिति॑ककु॒द इति॑ शिति - क॒कुदः॑ । इन्द्रा॑य । स्व॒राज्ञे॑ इति॑ स्व - राज्ञे॑ । त्रयः॑
। शिति॑भस॒द इति॑ शिति - भ॒सदः॑ । ति॒स्रः । तु॒र्यौह्यः॑ । सा॒द्भ्याना॑म् । ति॒स्रः । प॑ष्ठौह्यः॑ ।
विश्वे॑षाम् । दे॒वाना॑म् । आग्ने॒न्द्राः । कृ॑ष्णल॒लामा॑ इति॑ कृष्ण - ल॒लामाः॑ । तू॒पराः ॥

49 TS 5.6.18.1

TS 5.6.18.1

Samhita Paata

अदि॑त्यै त्रयो॑ रोहि॒तैता॑ इन्द्रा॑ण्यै त्रयः॑ कृष्णै॑ताः कु॒ह्वै त्रयो॑ऽरुणै॑तास्ति॒स्रो धे॒नवो॑ रा॒कायै॑ त्रयो॑ऽनु॒द्वाहः॑
सिनी॑वा॒ल्या आ॑ग्नावैष्ण॒वा रोहि॑तल॒लामा॑स्तू॒पराः ॥

Pada Paata

अ॒दि॒त्यै । त्र॒यः । रो॒हि॒तै॒ता इति॑ रो॒हि॒त - ए॒ताः । इ॒न्द्रा॒ण्यै । त्र॒यः । कृ॒ष्णै॒ता इति॑ कृ॒ष्ण
- ए॒ताः । कु॒ह्वै । त्र॒यः । अ॒रु॒णै॒ता इत्य॑रु॒ण - ए॒ताः । ति॒स्रः । धे॒नवः॑ । रा॒कायै॑ । त्र॒यः
। अ॒न॒द्वा॒हः । सि॒नी॒वा॒ल्यै । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वा इत्या॑ग्ना - वै॒ष्ण॒वाः । रो॒हि॒तल॒लामा॑ इति॑ रो॒हि॒त -
ल॒लामा॑ः । तू॒प॒राः ॥

50 TS 5.6.19.1**TS 5.6.19.1****Samhita Paata**

सौ॒म्या॒स्त्रयः॑ पि॒शङ्गाः॑ सो॒माय॑ रा॒ज्ञे त्र॒यः सा॒र॒ङ्गाः॑ पा॒र्जन्या॑ न॒भो॒रूपा॑स्ति॒स्रोऽजा॑ म॒ल॒हा इ॒न्द्रा॒ण्यै
ति॒स्रो मे॒ष्य॑ आ॒दि॒त्या द्या॒वापृ॒थि॒व्या मा॒लङ्गा॑स्तू॒प॒राः ॥

Pada Paata

सौ॒म्याः । त्र॒यः । पि॒शङ्गाः॑ । सो॒माय॑ । रा॒ज्ञे । त्र॒यः । सा॒र॒ङ्गाः॑ । पा॒र्जन्याः॑ । न॒भो॒रूपा॑
इति॑ न॒भः-रू॒पाः । ति॒स्रः । अ॒जाः । म॒ल॒हाः । इ॒न्द्रा॒ण्यै । ति॒स्रः । मे॒ष्यः॑ । आ॒दि॒त्याः ।
द्या॒वापृ॒थि॒व्या इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒व्याः॑ । मा॒लङ्गाः॑ । तू॒प॒राः ॥

51 TS 5.6.20.1

TS 5.6.20.1

Samhita Paata

वारुणास्त्रयः कृष्णललामा वरुणाय राज्ञे त्रयो रोहितललामा वरुणाय रिशादसे त्रयोऽरुणललामाः
शिल्पास्त्रयो वैश्वदेवास्त्रयः पृश्नयः सर्वदेवत्या ऐन्द्रासूराः श्येतललामास्तूपराः ॥

Pada Paata

वारुणाः । त्रयः । कृष्णललामा इति कृष्ण - ललामाः । वरुणाय । राज्ञे । त्रयः ।
रोहितललामा इति रोहित - ललामाः । वरुणाय । रिशादस इति रिश - अदसे । त्रयः ।
अरुणललामा इत्यरुण - ललामाः । शिल्पाः । त्रयः । वैश्वदेवा इति वैश्व - देवाः । त्रयः
। पृश्नयः । सर्वदेवत्या इति सर्व - देवत्याः । ऐन्द्रासूरा इत्यैन्द्रा - सूराः । श्येतललामा इति
श्येत - ललामाः । तूपराः ॥

52 TS 5.6.21.1

TS 5.6.21.1

Samhita Paata

सोमाय स्वराज्ञे-ऽनोवाहावनद्वाहा-विन्द्राग्निभ्या-मोजोदाभ्यामुष्टारा-विन्द्राग्निभ्यां बलदाभ्याः सीरवाहाववी
द्वे धेनू भौमी दिग्भ्यो वडंबे द्वे धेनू भौमी वैराजी पुरुषी द्वे धेनू भौमी वयव आरोहणवाहावनद्वाहा

वारु॒णी कृ॒ष्णे व॒शे अ॒रा॒ड्यौ दि॒व्यावृ॑ष॒भौ प॒रिम॒रौ ॥

Pada Paata

सोमा॑य । स्व॒राज्ञ॑ इति॑ स्व - राज्ञे॑ । अ॒नोवा॒हावि॒त्यनः॑ - वा॒हौ । अ॒न॒ड्वाहौ॑ । इ॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑मिती॒न्द्रा॒ग्नि
- भ्या॑म् । ओ॒जोदा॒भ्यामि॒त्यो॒जः-दा॒भ्या॑म् । उ॒ष्टा॒रौ । इ॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑मिती॒न्द्रा॒ग्नि-भ्या॑म् । ब॒ल॒दा॒भ्यामि॒ति
बल॑ - दा॒भ्या॑म् । सी॒रवा॒हावि॒ति सीर॑ - वा॒हौ । अ॒वी इति॑ । द्वे॑ इति॑ । धे॒नू इति॑ । भौ॒मी
इति॑ । दि॒ग्भ्य इति॑ दिक् - भ्यः॑ । वड॑बे इति॑ । द्वे॑ इति॑ । धे॒नू इति॑ । भौ॒मी इति॑ । वैरा॒जी
इति॑ । पु॒रु॒षी इति॑ । द्वे॑ इति॑ । धे॒नू इति॑ । भौ॒मी इति॑ । वा॒यवे॑ । आ॒रो॒ह॒णवा॒हावि॒त्या॒रो॒हण॑ -
वा॒हौ । अ॒न॒ड्वाहौ॑ । वा॒रु॒णी इति॑ । कृ॒ष्णे इति॑ । व॒शे इति॑ । अ॒रा॒ड्यौ । दि॒व्यौ । ऋ॒ष॒भौ ।
प॒रिम॒रावि॒ति परि॑ - म॒रौ ॥

53 TS 5.6.22.1

TS 5.6.22.1

Samhita Paata

एका॑दश प्रा॒तर्ग॒व्याः पु॒शव॑ आ ल॑भ्यन्ते छग॒लः क॒ल्मा॒षः कि॒किदी॒विर्वि॒दीग॑य॒स्ते त्वा॒ष्ट्राः सौ॒रीर्न॑व
श्वे॒ता व॒शा अ॑नू॒ब॒न्ध्या॑ भवन्त्या॒ग्नेय॑ ऐ॒न्द्रा॒ग्न औ॑श्वि॒नस्ते वि॑शाल॒यूप॑ आ ल॑भ्यन्ते ॥

Pada Paata

एकादश । प्रातः । गव्याः । पशवः । एति । लभ्यन्ते । छगलः । कुल्माषः । किकिदीविः । विदीगयः । ते । त्वाष्ट्राः । सौरीः । नव । श्वेताः । वशाः । अनुबन्ध्या इत्यनु - बन्ध्याः । भवन्ति । आग्नेयः । ऐन्द्राग्र इत्यैन्द्र - अग्रः । आश्विनः । ते । विशालयूप इति विशाल - यूपे । एति । लभ्यन्ते ॥

54 TS 5.6.23.1

TS 5.6.23.1

Samhita Paata

पिशङ्गास्त्रयो वासन्ताः सारङ्गास्त्रयो ग्रैष्माः पृषन्तस्त्रयो वार्षिकाः पृश्नयस्त्रयः शारदाः पृश्निसक्थास्त्रयो हैमन्तिका अवलिप्तास्त्रयः शैशिराः संवत्सराय निवक्षसः ॥स्पेचिअल् कोर्वे fओर् अनुवाकम् 12 तोरोहितः कृष्णा धूम्रललामाः - पृश्निः श्यामा अरुणललामाः -शितिबाहुः शिल्पाः श्येनीः श्यामललामा - उन्नतः सिद्ध्मा धात्रे पौष्णाः श्येतललामाः - कर्णा बभ्रुललामाः - शुण्ठा गौरललामा - इन्द्राय कृष्णाललामा - अदित्यै रोहित ललामः -सौम्या मालङ्गा - वारुणाः सूर्याः श्येतललामा - दश ।

Pada Paata

पिशङ्गाः । त्रयः । वासन्ताः । सारङ्गाः । त्रयः । ग्रैष्माः । पृषन्तः । त्रयः । वार्षिकाः । पृश्नयः । त्रयः । शारदाः । पृश्निसक्था इति पृश्नि - सक्थाः । त्रयः । हैमन्तिकाः । अवलिप्ता इत्यव-लिप्ताः । त्रयः । शैशिराः । संवत्सरायेति सं - वत्सराय । निवक्षस इति नि - वक्षसः ॥रोहितः कृष्णा धूम्रललामाः - पृश्निः श्यामा अरुणललामाः -शितिबाहुः शिल्पाः

श्येनीः श्यामलंलामा - उन्नतः सिद्ध्मा धात्रे पौष्णाः श्येतललामाः - कर्णा बभ्रुलंलामाः - शुण्ठा
गौरलंलामा - इन्द्राय कृष्णालंलामा - अदित्यै रोहित ललामः -सौम्या मालङ्गा - वारुणाः सूरः
श्येतललामा - दश ।